

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก : ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง
 - ความหมายของพฤติกรรมความรุนแรง
 - ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง
 - แนวคิดเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยอาศัยสถาบันกล่อมเกลา

ทางสังคม

2. สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ
 - ความเป็นมาและบทบาทของสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ
 - สถิติ และพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง

ความหมายของพฤติกรรมความรุนแรง

อรอนงค์ อินทรจิต และคณะ (2542, น. 1) ได้ให้ความหมาย ความรุนแรง (Violence) หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งร่างกาย วาจา จิตใจ ทางเพศ โดยการบังคับขู่เข็ญทำร้าย ทุบตี เตะต่อย ตลอดจนคุกคาม จำกัด และกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกายและจิตใจของผู้ถูกรกระทำ

จิราวรรณ ดีเหลือ ได้เรียบเรียงให้ความหมาย ความรุนแรง (Violence) เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ก็ตามที่จะละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือทางเพศ และนำมาซึ่งอันตรายหรือความทุกข์ทรมานต่อผู้ถูกกระทำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ความรุนแรงมี 3 ประเภท คือ

1. ความรุนแรงทางด้านร่างกาย เช่น การทุบตีทำร้ายร่างกาย ตบ ตะ ต่อย การใช้อาวุธ
2. ความรุนแรงทางด้านจิตใจ เช่น การใช้คำพูด กิริยา หรือการกระทำที่เป็นการดูถูกดูหมิ่น เหยียดหยาม คำว่าให้อับอาย การกลั่นแกล้ง ทรมานให้เจ็บช้ำน้ำใจ การบังคับ ข่มขู่ กักขัง ควบคุม การเลือกปฏิบัติ การเอาเปรียบ การดักตวงผลประโยชน์ การถูกทอดทิ้งไม่ได้รับการเอาใจใส่เลี้ยงดู
3. ความรุนแรงทางเพศ เช่น การถูกละเมิดทางเพศ การพูดเรื่องลามกอนาจาร การแอบดู การจับต้องของสงวน การบังคับให้เปลื้องผ้า การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ สาเหตุของการใช้ความรุนแรง เมื่อพูดถึงสาเหตุต้องคิดถึงผู้กระทำความรุนแรง มิใช่ผู้ถูกกระทำ โดยทั่วไปความรุนแรงมักเกิดมาจาก

3.1 ลักษณะส่วนตัวของผู้กระทำความรุนแรง เป็นกมลสันดานถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กเลียนแบบบิดามารดาที่ชอบใช้ความรุนแรง สื่อโทรทัศน์ เด็กไม่ได้รับการอบรมสั่งสอนในเรื่องผิดชอบชั่วดี เพราะครอบครัวขาดความอบอุ่น หรือเจ็บป่วยด้วยโรคบางอย่าง ทำให้ควบคุมตนเองไม่ได้

3.2 ทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อผิด ๆ ของผู้กระทำความรุนแรง ตลอดจนความเชื่อดั้งเดิมผิด ๆ ที่เรียกว่ามายาคติ (Myths) ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีคิดและพฤติกรรมทั้งของผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ และความเชื่อบางอย่างส่งเสริมให้เกิดความรุนแรง เช่น ผู้ที่มีอำนาจมีสิทธิกระทำอะไรก็ได้กับผู้ที่ย่อยกว่า ผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแกร่งกว่าผู้หญิง และผู้ชายมักเป็นผู้นำ ผู้หญิงเป็นผู้ตาม ภรรยาเป็นสมบัติของสามี ความเชื่อบางอย่างส่งเสริมให้ผู้กระทำไม่ต้องรับผิดชอบต่อการใช้ความรุนแรง เช่น การเมาเหล้าทำให้ควบคุมตนเองไม่ได้โดยไม่ตั้งใจกระทำ ความเชื่อบางอย่างเป็นการยอมรับให้มีการใช้ความรุนแรง เช่น ความรุนแรงเป็นเรื่องส่วนตัวน่าอับอายคนทะเลาะกันผู้อื่นไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ความเชื่อบางอย่างส่งเสริมให้ผู้ถูกกระทำความรุนแรงเป็นฝ่ายรับผิดชอบ เช่น ผู้ถูกกระทำเป็นผู้ยั่วหรือยั่วยวนทำหน้าที่ยกพร่อง ประพฤติตัวไม่ดี ความเชื่อบางอย่างทำให้ขาดความระมัดระวังตัว เช่น คนที่รู้จักจะไม่กล้าล่วงเกิน คนในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดจะไม่ทำร้ายเรา ความเชื่อบางอย่างทำให้ขาดการเอาใจใส่คนบางกลุ่มไป เช่น ความ

รุนแรงเกิดขึ้นเฉพาะคนในกลุ่มที่มีฐานะยากจน เป็นต้น นอกจากนั้นผู้ที่ถูกระทำบางคนไม่ทราบ ว่าตนเองถูกระทำ เข้าใจผิดว่าเป็นเรื่องปกติ ทำให้ถูกระทำซ้ำซากบางรายมีความเชื่อผิด ๆ ว่า การถูกระทำเป็นเรื่องน่าอับอาย เป็นความผิดของตนเอง เกรงว่าถ้าผู้ปกครองหรือ อาจารย์ทราบ แล้วจะถูกลงโทษทำให้ปกปิดเรื่องไว้ และทนต่อการถูกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีกโดยไม่ได้รับความช่วยเหลือ

3.3 สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เกิดความรุนแรง เช่น สื่อโทรทัศน์ และสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ความรุนแรงมีผลกระทบต่อผู้ถูกระทำทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ด้านร่างกาย

ทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ ทุพพลภาพ พิการ หรือเสียชีวิต ด้านจิตใจ เสียใจ ซึมเศร้า รู้สึกตนเองไร้คุณค่า โกรธ อับอาย เครียด วิตกกังวล ทำร้ายตัวเอง หันมาใช้ความรุนแรง ในการตอบโต้ บางคนอาจไม่สนใจเรียนหนังสือ ประพฤติตัวประชดประชันโดยการใช้จ่ายเสพติด เทียบเตร่ นี้ออกจากบ้าน ทำให้เสียอนาคต และนำความเสียหายมาสู่บิดามารดา ดังนั้นการรณรงค์ เพื่อลดปัญหาความรุนแรงส่วนหนึ่ง จึงต้องมุ่งที่การปรับเปลี่ยนมายาคติหรือความเชื่อผิด ๆ ที่มี มาแต่ดั้งเดิม เพื่อให้ทุกคนเกิดความตระหนักว่าความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้และมีผลกระทบ มาก ยอมรับว่าปัญหาความรุนแรงไม่ใช่เรื่องส่วนตัวที่ต้องอับอายและปกปิดแต่ต้องแสวงหาวิธีการ ป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องหาทางแก้ไข ตลอดจนแสวงหาข้อมูลเรื่องวิธีการป้องกัน การแก้ไขปัญหาและแหล่งช่วยเหลือต่าง ๆ

วิทยา นาควัชระ (2546, น. 19) กล่าวว่า พฤติกรรมความรุนแรงคือการถูกทำร้าย ทางร่างกาย เช่น การทรมาน ทุบตี การขู่อาฆาตเอาเปรียบ ถูกตบ ตี การทำให้เจ็บปวดด้วย วิธีการต่าง ๆ บางคนถึงสภาพใกล้ตาย การถูกทำร้ายทางสังคม เช่น การข่มขืน การทำอนาจาร การล่วงละเมิดทางเพศด้วยกายและวาจา ในรูปของการพูดจาเหยาะแหยะ

ศรัณยา ไชยสุต (2548, น. 25) ได้กล่าวไว้ว่าความรุนแรงคือ ลักษณะการกระทำ หรือผลที่ได้รับว่าเป็นความรุนแรง ซึ่งความรุนแรงบางอย่างเป็นความผิดทางกฎหมายแต่ก็มีความรุนแรงบางอย่างที่กฎหมายยังคุ้มครองดูแลไม่ชัดเจนนัก เช่น ความรุนแรงทางจิตใจ

หทัยรัตน์ มาประณีต (2549, น. 51) กล่าวว่า ความรุนแรงของพฤติกรรมที่ล่วง ละเมิด บังคับ ข่มขู่ ทำร้ายโดยบุคคลในครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้ถูกทำร้ายคือเด็ก การมลัก การข่มขืน การใช้อาวุธและจบลงด้วยการถูกฆาตกรรมหรือเสียชีวิตเพราะการบาดเจ็บ นอกจากนี้ยังมีการทำร้ายจิตใจ เช่น การบังคับขู่เข็ญ การบีบบังคับทางอารมณ์ ด้วยพฤติกรรมต่าง ๆ การใช้วาจา หยาดคาย ดุด่า ทำให้เด็กเสียใจ หรืออับอาย การบังคับไม่ให้ติดต่อกับเพื่อนและญาติ การทอดทิ้ง

เกิดการซึมเศร้า จิตใจแปรปรวน กลัว หวาดผวา การทำร้ายทางเพศ เช่น การข่มขืน การทำอนาจาร การล่วงเกินทางเพศด้วยกายและวาจา ในรูปของการพูดจาตะโลม สภาพใกล้ตาย การถูกทำร้ายทางสังคม เช่น ได้รับอคติจากสังคม ถูกกีดกัน ปิดกั้นโอกาสในด้านการงาน และสถานภาพทางสังคม และการถูกทำร้ายทางเพศ

ทองใบ ทองเปาค์ (2550, น. 75) ให้ความหมายของคำว่า ความรุนแรง คือ การกระทำใด ๆ โดยมุ่งประโชยชน์ให้เกิดอันตรายแก่กาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำโดยเจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตราย แก่ร่างกายจิตใจ เช่น ใช้กำลังทุบ ตี เตะ ต่อย หรือหาวิธีอื่นใดทำให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย หรือคุกคามขู่เข็ญให้เกิดความหวาดกลัวว่าหายาบาดายทำร้ายจิตใจ หรือขู่เข็ญให้เกิดความกลัวให้กระทำการอย่างใดที่ผู้นั้นต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง

ผดุงจิตต์ อธิคมนันท์ (2528, น. 97-99) ได้ทำการศึกษาสภาพครอบครัวมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำผิด มีสิ่งที่น่าสนใจในสภาพครอบครัว เช่น เด็กเลียนแบบพฤติกรรมแบบผสมผสานภายในบ้านโดยสังเกตบิดามารดา ซึ่งอาจได้รับทัศนคติเกี่ยวกับอาชญากรรมความรุนแรง เด็กนั้นก็จะเป็นผู้กระทำความผิด เพราะเขาได้เรียนรู้การกระทำผิดภายในบ้าน อย่างไรก็ตาม เด็กวัยนี้นับว่ามีความสำคัญยิ่งกว่าบิดามารดาในการแสดงพฤติกรรม แม้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะเป็นการกระทำผิดหรือไม่ก็ตาม สภาพชุมชนที่อยู่อาศัยทั้งสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพทางสังคมในชุมชน ซึ่งบิดามารดาอาศัยอยู่จะเป็นผลส่งถึงพฤติกรรมของเด็กเหล่านั้นที่จะเรียนรู้ ถ้าบ้านอยู่ในถิ่นที่มีความรุนแรงสูงเด็กเผชิญกับแบบต่าง ๆ ของความคิดมากมายจนเกิดความเคยชิน เช่นเดียวกับการเป็นสมาชิกของกลุ่มชุมชนทางสังคมและเศรษฐกิจระดับต่ำจนกระทบความรู้สึกของเด็กและการยอมรับต่อค่านิยมส่วนรวมได้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับการจูงใจ (Psychoanalytic Theory of Motivation)

แนวความคิดของจิตแพทย์ในการแสวงหาความหมายและผลกระทบของความกดดันทางด้านจิตวิทยาที่มีต่อบุคลิกลักษณะ มีรากฐานมาจากวิชาจิตวิเคราะห์และทฤษฎีจิตวิเคราะห์ทฤษฎีสมมุติฐานเบื้องต้น 2 ประการคือ

1. การกำหนดทางด้านจิตใจ หมายความว่าสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจมิได้เกิดจากโอกาสแต่ถูกกำหนดโดยเหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นก่อน

2. จิตใต้สำนึกแสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผล หรือการกำหนดภายในจิตใจของมนุษย์มิได้ปรากฏให้เห็น เพราะกระบวนการทางจิตที่สำคัญที่สุดเกิดขึ้นภายใต้ระดับต่ำกว่าความรู้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซึ่งให้พลังงานในการกำหนดทิศทางของกระบวนการทางจิตอยู่ในแรงจูงใจ (Motivation) หรือแรงขับ (Drive) นักจิตวิเคราะห์บางคนเชื่อว่าแรงขับเป็นตัวแปรแทรกระหว่างแรงกระตุ้นและการตอบสนอง ถ้าพิจารณาในแง่ที่แรงจูงใจมีแนวโน้มเกิดจากการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องเป็นความจำเป็นทางชีวภาพที่มีมาแต่กำเนิด ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ดั้งเดิมกล่าวว่าแรงขับมาจากรวมสัญชาตญาณและถ่ายทอดได้โดยกรรมพันธุ์ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในสมัยหลังเกี่ยวกับแรงจูงใจเสนอแนะว่ามีแหล่งพลังงานหรือกำลังที่มีมาแต่กำเนิดแต่อธิบายพฤติกรรมก้าวร้าว (Aggression) แตกต่างจากฟรอยด์ ซึ่งฟรอยด์กล่าวว่าสัญชาตญาณก้าวร้าวจิตแพทย์ส่วนมากมีจุดยืนว่าแรงขับพลังงานเกิดจากแหล่งที่มาในร่างกาย การแสดงออกทางเพศและการก้าวร้าวมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยา เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นทิศทางแห่งวิวัฒนาการนี้จะต้องพิจารณาจากภูมิหลังความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับมารดาซึ่งเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่เด็ก ฟรอยด์แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 3 ประการ

2.1 Id (อิด) หมายถึง เป็นแหล่งสะสมแรงกระตุ้น (urge) ความปรารถนา (desire) แรงขับ (drive) และสัญชาตญาณ (Instinct) ส่วนใหญ่จะเป็นแรงขับโดยจิตไร้สำนึก ถ้าเด็กกระทำอะไรตามความพอใจของตนไม่ได้จะกระทำเช่นนั้นเรื่อยไป ไม่ว่าสังคมจะยอมรับหรือไม่เขาจะแสวงหาความพอใจและหลีกเลี่ยงความไม่พอใจ “หลักแห่งความพอใจ” อย่างไรก็ตามในโลกแห่งความเป็นจริง เด็กต้องฟังพาทาอ์บุคคลอื่นไม่สามารถทำอะไรตามความพอใจของตนได้ทุกอย่าง ดังนั้นจึงอาจถูกขัดขวางจากผู้อื่นและเกิดความผิดหวังหรือหงุดหงิด

2.2 Ego (อีโก) เด็กเรียนรู้ในการปรับตัวและพัฒนา อีโก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจิตใจเกี่ยวกับความพอใจหรือระบายอิดออกไปและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอก “หลักแห่งความจริง” อิดเป็นระบบควบคุมบุคลิกภาพส่วนกลาง ซึ่งจะกำหนดทิศทางของแรงขับทางชีววิทยา และควบคุมสิ่งแวดล้อมภายนอก “หลักแห่งความจริง” อีโก เป็นระบบควบคุมบุคลิกภาพส่วนกลางซึ่งจะกำหนดทิศทางของแรงขับทางชีววิทยาและควบคุมสิ่งต่าง ๆ และทดสอบสิ่งเร้าซึ่งได้รับอยู่เสมอ การทดสอบความจริง นอกจากมีหน้าที่สำคัญในการรักษาสภาวะที่แน่นอนและรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของอวัยวะทั้งหมด

2.3 Super ego (ซูเปอร์อีโก) เป็นส่วนหนึ่งของอีโก ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลมาตรฐานและค่านิยมต่าง ๆ ของสังคม ซูเปอร์อีโกเป็นส่วนของจิตไร้สำนึกแห่งชีวิตระหว่างอายุ

3-5 ปี และเป็นผลให้มีการควบคุมการก้าวร้าวละทิ้งความปรารถนาของตนที่มีต่อบิดามารดา เด็กได้สร้างค่านิยมและศีลธรรมจรรยาภายในจิตใจของตนเองขึ้นเมื่อ ซูเปอร์อีโก ได้ก่อตัวขึ้น เด็กจะรู้จักเสียสละเสรีภาพในการกระทำเพื่อแสวงหาความพอใจให้แก่ตน ในขณะเดียวกันก็ได้พัฒนาความเป็นอิสระทางสังคมขึ้นในระดับหนึ่ง จากองค์ประกอบของจิตทั้ง 3 ประการดังกล่าว “อีโก” จะดับความช่วยเหลือจากการพัฒนาการของซูเปอร์อีโก แต่ก็ต้องเผชิญกับปัญหาใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นอีโกจึงต้องประสานระหว่างแรงกระตุ้นของ “อิด” กับข้อกำหนดของสังคม และในขณะเดียวกันก็เป็นตัวแทนของการดำรงตนอยู่ในสังคม กล่าวโดยสรุปอีโกจะต้องอยู่ภายใต้บังคับบัญชาของ “อิด” และ “ซูเปอร์อีโก”

ตามแนวความคิดนี้ อีโก จะพัฒนาอยู่ภายใต้ความขัดแย้งระหว่างความต้องการของบุคคล และความต้องการของสังคมในการพัฒนาการนี้ “อีโก” แร้งขัดแย้งกันทั้ง “อิด” และ “ซูเปอร์อีโก” หมายความว่า “อีโก” จะต้องเหนี่ยวรั้งแรงขับต่าง ๆ ไว้เพื่อที่บุคคลจะดำรงอยู่ในสังคมได้ หรือมิฉะนั้นจะขัดแย้งกับ “ซูเปอร์อีโก” ซึ่งจะทำหน้าที่ป้องกันพฤติกรรมที่อาจปรับตัวได้ในกรณีที่ “อีโก” ไม่มีประสิทธิภาพ บุคคลจะเกิดอาการวิตกกังวล ฟรอยด์อธิบายว่า ความวิตกกังวลเกิดจากผลกระทบของ “อีโก” เมื่อต้องเผชิญกับภัยอันตรายต่าง ๆ เกินกว่าจะควบคุมหรือระบายออกไปได้ บุคคลจะมีความรู้สึกสัมผัสต่อการสูญเสียสิ่งรัก สูญเสียความรัก กลัวอันตรายแก่กายกลัวผู้อื่นไม่เห็นด้วยหรือถูกลดโทษจาก “ซูเปอร์อีโก” การที่บุคคลจะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้มีความจำเป็นที่จะต้องให้ “อีโก” ควบคุมตรวจสอบ “อิด” ได้ มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความขัดแย้งและความวิตกกังวลจนไม่อาจทนทานได้ กลไกซึ่งใช้ควบคุม “อิด” ผ่าน “ซูเปอร์อีโก” และปลดปล่อยกลไกนี้อาจเรียกว่าเป็นกระบวนการปรับตัวเพื่อแก้ไขความขัดแย้งและทำให้อวัยวะในร่างกายรักษาดุลยภาพไว้ได้เมื่อเผชิญกับความกดดันต่าง ๆ ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์กลไกการป้องกันตนเอง ปฏิบัติหน้าที่อยู่ตลอดเวลาและเป็นสิ่งที่กำหนดการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล ได้แก่ บุคลิกลักษณะทัศนคติและความเชื่อ นักจิตวิเคราะห์เชื่อว่าโรคส่วนมากเกิดจากความขัดแย้ง บุคคลบางคนเจริญเติบโตสู่วัยหนุ่มโดยมีการปรับตัวแห่งบุคลิกภาพที่บกพร่อง หรือไม่บรรลุมaturity (Immaturity) มีความอ่อนไหวและมีสภาวะที่เหมาะสมกับอาการทางจิต ซึ่งทฤษฎีจิตวิเคราะห์อธิบายว่าโรคจิตจะไม่เกิดขึ้นแต่จะมีสภาวะที่เหมาะสมก่อนแล้ว ด้วยเหตุนี้ความกดดันจึงมีผลต่อบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน หรือความกดดันมีผลอย่างร้ายแรงต่อคนหนึ่งแต่ไม่มีผลต่ออีกคนหนึ่ง ดังนั้นทฤษฎีจิตวิเคราะห์จึงเน้นการศึกษาอาชญากรรมที่ความกดดันต่าง ๆ ซึ่งทำให้ อิดและซูเปอร์อีโก อ่อนแอ ระบบควบคุมที่อ่อนแอก็จะนำไปสู่การประกอบอาชญากรรม

นิตยา ราตรีวิจิตร (2544, น.6-9) ได้ทำการรวบรวมทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่ได้อธิบายถึงปัจจัยทางด้านครอบครัวว่าเป็นสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้ดังนี้ เนื้อหาสาระของทฤษฎีถูกนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายของเยาวชนด้วย ในปี 1947 ได้แก้ไขปรับปรุงให้มีหลักเกณฑ์และหลักเหตุผลมากขึ้นจนกระทั่งได้ข้อเสนอเพื่อพิสูจน์ (Proposition) ถึง 5 ข้อด้วยกัน และแม้ Sutherland จะไม่ได้กล่าวถึงโดยตรงว่าครอบครัวมีบทบาทในการกระทำผิดของเด็กได้อย่างไรบ้าง แต่ก็สามารถจะหยิบยกเอามาวิเคราะห์ได้ว่าเกี่ยวข้องกับครอบครัวดังเช่นข้อที่ 2 ที่เสนอว่า “ส่วนสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมที่เข้าลักษณะอาชญากรรมเกิดขึ้นภายในกลุ่มคนที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดสนิทสนมในทางส่วนตัว” ซึ่งแปลความหมายได้ว่าเรียนรู้จากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนนั่นเองและในข้อ 4 และข้อ 5 เสนอว่า “บุคคลหนึ่งจะกลายเป็นผู้กระทำผิดก็เพราะผลของการเรียนรู้ทำให้เจ้าตัวมีแรงจูงใจการหาเหตุมาแก้ตัวและตัดสินใจไปในทิศทางที่ทำให้การมองว่าการละเมิดกฎหมายเป็นสิ่งที่พึงเคารพและปฏิบัติตาม” นอกจากนั้น Sutherland ยังอธิบายให้เห็นกระบวนการทั้ง 5 กระบวนการที่เริ่มจากสภาพของครอบครัวไปสู่การกระทำผิดกฎหมายได้ในที่สุดดังนี้ คือ

1. จากการพบเห็นตัวอย่างที่ไม่ดี จากพฤติกรรมของพ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง
2. จากการที่ครอบครัวมีถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ที่มีแบบอย่างพฤติกรรมผิดกฎหมายมากมาย
3. ครอบครัวอาจกำหนดคุณสมบัติอันพึงปรารถนาของบุคคลและสิ่งต่าง ๆ โดยไม่ได้สั่งสอนให้เด็กพิจารณาว่าพฤติกรรมของบุคคลนั้นดีหรือไม่ดีอย่างไรและสิ่งเหล่านั้นขัดต่อศีลธรรมจรรยาอย่างไร
4. เด็กเผชิญกับสภาพอันไม่พึงปรารถนาภายในครอบครัว จนกระทั่งทนไม่ไหวต้องหนีออกจากบ้านไปคบหาสมาคมกับเด็กเกเรภายนอกบ้านและมีโอกาสที่จะคบหาสมาคมกับเด็กดีน้อยลง
5. ทางบ้านอาจล้มเหลวในการอบรมสั่งสอนให้เด็กสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาในชุมชนไปในทางที่อยู่ในกรอบของกฎหมาย (ขวัญไชย สันติภราภาพ, 2547, น. 31) อธิบายการประกอบอาชญากรรมตามแนวคิดของจิตวิเคราะห์ว่าเด็กธรรมดาทั่วไปเกิดมาก็เพื่อเป็นอาชญากร เพราะชีวิตเริ่มต้นด้วยความไม่มีศีลธรรมและมีสัญชาตญาณตั้งแต่เดิมตามปกติเด็กจะกระทำความผิดได้โดยได้รับการถ่ายทอดค่านิยมจากพ่อแม่ซึ่งจะช่วยให้เด็กพัฒนาสติสัมปชัญญะ Superego ขึ้น

1. ทฤษฎี Anomie ของ Robert Merton อธิบายว่าอาชญากรรมเกิดจากการที่คนเราประสบกับความเครียด (Strain) ที่ Agnew เห็นว่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการกระทำผิดของเด็กเยาวชนได้มากกว่าเป็นกรณีที่ล้มเหลวในการหลีกเลี่ยงไปจากสถานการณ์หรือที่ไม่พึงปรารถนา Agnew ได้นำเสนอทฤษฎี General Strain ซึ่งมีแนวความคิดแตกต่างจาก Merton ตรงที่ Merton อธิบายการที่ชีวิตไม่ประสบความสำเร็จนำไปสู่ความเครียดและก่ออาชญากรรมในที่สุด เป็นเพราะครอบครัวยุติในชนชั้นต่ำ แต่ Agnew อธิบายว่าความเครียดไม่ได้เกิดจากครอบครัวยุติในชนชั้นต่ำแต่เกิดจากการสูญเสียสิ่งที่มีคุณค่าในเชิงบวกไป จึงก่อให้เกิดความเครียดและกระทำความผิดในที่สุด เช่น การตายจากไปของบุคคลอันเป็นที่รัก การที่พ่อแม่หย่าร้างหรือแยกทางกัน การสูญเสียสิ่งกระตุ้นในเชิงบวกเหล่านี้ นำไปสู่ความเครียดและการกระทำผิด ตัวอย่างเช่น เด็กที่พ่อแม่หย่าร้างกันทำให้เขารู้สึกว่าสูญเสียคนหนึ่งไป จึงพยายามทำอะไรบางอย่างที่จะทำให้ได้กลับคืนมา การที่ตกอยู่ในสภาพเลวร้าย เช่น มีเพื่อนไม่ดีเกิดความขัดแย้งกันบ่อย ๆ เรียนในโรงเรียนที่แย่มากและครอบครัวยุติทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ซึ่งต้องทนอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายเช่นนี้ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้จึงทำให้เกิดความเครียดและนำไปสู่การกระทำผิดได้

2. ทฤษฎี (Social Control Theory ของ เทรวิส เฮิร์สชี (Travis Hirschi) ผู้เขียนหนังสือ Causes of Delinquency (สาเหตุการกระทำผิดของเด็ก) ได้เสนอแนวความคิดนี้ในรูปของความผูกพันทางสังคม (Social Bond) เขาได้แบ่งพันธะทางสังคมออกเป็น 4 ประเภท คือ ความรู้สึกผูกพัน (Attachment) การยอมรับบรรทัดฐานทางสังคม การพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ขึ้นอยู่กับความผูกพัน เทรวิส เฮิร์สชี มองว่า ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ข้อผูกมัด (Commitment) คือการที่คนผูกมัดกับการดำเนินชีวิตตามรูปแบบของสังคม การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Involvement) คือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม ความเชื่อ (Belief) หมายถึงคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันจะมีความเชื่อเหมือนกัน (สฤตสงวน สุธีสร, 2547) ดังนั้นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กนั้นประกอบด้วย 3 ส่วนคือ บิดา มารดา โรงเรียนและเพื่อนเทรวิส เฮิร์สชี (Travis Hirschi) กล่าวว่าเด็กที่มีความผูกพันกับพ่อแม่ของตนจะมีโอกาสเข้าสู่สถานการณ์ของการกระทำผิดได้น้อย การขัดเกลาทางสังคมของพ่อแม่มีความสำคัญยิ่งต่อการควบคุมตนเอง ซึ่งยากแก่การกระทำผิด ในขณะที่เด็กที่เลี้ยงดูโดยที่พ่อแม่ไม่สนใจ ไม่อบรมขัดเกลาให้เห็นว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ขาดการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ก็เป็นการง่ายที่ปัจจัยภายนอกกระตุ้นให้เกิดการกระทำความผิด

3. ทฤษฎี Social learning Theory โดย Robert Burgess และ Ronald L. Akers ได้นำทฤษฎี Differential Association ของ Sutherland มาพัฒนาต่อในรูปของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมสมัยใหม่ โดยใช้หลักการเสริมแรงที่แตกต่าง โดยควรกระทำของมนุษย์เกิดจากประสบการณ์การได้รับสิ่งเร้าทางบวกทำให้เกิดความพึงพอใจและทำซ้ำอีก ในสถานการณ์การถูกดูค่าการถูกทำโทษประสบการณ์ที่ได้รับในวัยเด็กมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ ซึ่งครอบครัวเป็นแหล่งการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม พ่อแม่จะเป็นผู้บ่มเพาะเด็ก การให้รางวัล การชมเชยของพ่อแม่จึงเป็นการเสริมแรงทางหนึ่งที่ถูกได้รับการเรียนรู้ว่าพฤติกรรมนั้นผิดไม่ควรกระทำ การเรียนรู้ตามหลักของการเสริมแรง จึงมีส่วนสำคัญต่อการกระทำผิด ยิ่งไปกว่านั้น Akers ยังได้กล่าวถึงการที่ผู้ใหญ่ไม่ว่ากล่าวอาจถือเป็นการเสริมแรงได้เช่นกัน กรณีนี้มักปรากฏว่าค่อนข้างแพร่หลายกว่ากรณีห้ามหรือให้ทำ ซึ่งเป็นตัวแปรตัวต่อไปที่มีครอบครัวมาเกี่ยวข้อง เพราะเด็กจะมีการกระทำผิดไปในทางบวกหรือลบนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่และเพื่อนมองการกระทำนั้นอย่างไร สำหรับผู้อื่นอาจมีความสำคัญในเรื่องนี้ได้เช่นกัน

2. ทฤษฎีโครงสร้างทางสังคม (Social Structure Theories)

ในสมัยของเพลโต (Plato) มนุษย์ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและระเบียบของสังคม โดยเพลโตเห็นว่าความประพฤติของบุคคลแตกต่างกันตามแบบแผนของระบบการเมือง โทมัส ฮอบบ์ (Thomas Hobbs) ยอมรับว่าสังคมมีลักษณะที่บังคับความประพฤติของบุคคล และได้กล่าวถึงทฤษฎีสัญญาประชาคม (Social Contract) ก็เช่นเดียวกันได้ทำการประทั้งระบบสังคมของฝรั่งเศสซึ่งผูกพันบุคคลเข้าด้วยกัน รัสseau (Rousseau) ก็เช่นเดียวกันได้ทำการประทั้งระบบสังคมของฝรั่งเศสซึ่งบีบบังคับบุคคลมากเกินไปเขากล่าวว่า “Man is born free, yet everywhere he is in chains.” ผลงานของอ็อกส์คอมต์ (August Comte) ในระยะเริ่มแรก (ซึ่งแปลว่าคอมต์เป็นผู้วางรากฐานทางสังคมวิทยา) ทฤษฎีทางสังคมได้เริ่มต้นที่จะเปลี่ยนแปลงจากการคาดคะเนโดยอาศัยหลักปรัชญามาสู่การศึกษาระเบียบของสังคมโดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์ที่แน่นอนมากขึ้น คอมต์ได้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม ภายใต้แนวความคิดของชุมชน (Community) นักสังคมวิทยาอื่น ๆ ได้เน้นการศึกษาทางด้านบทบาทของกลุ่มบุคคล สถาบันทางสังคมและระเบียบของสังคมส่วนใหญ่ที่เป็นเครื่องกำหนดความประพฤติของมนุษย์ การเน้นการศึกษาในแนวนี้ได้แพร่หลายอยู่ในการศึกษาสังคมวิทยาทางด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant behavior) โดยอธิบายพฤติกรรม

ดังกล่าวว่าเป็นผลมาจากชีววิทยา หรือจิตวิทยาและปัญหาของจิตใจ (Psychiatric complexes) และโรเบิร์ต เค.เมอร์ตัน (Robert K.Merton) ซึ่งมีความสำคัญทางสังคมวิทยา เพราะเป็น การศึกษาที่อธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนของบุคคลในสังคมทั้งหมด โดยอาศัยโครงสร้างของสังคม แนวความคิดเรื่อง Anomie มีความสำคัญมากในการศึกษาทางสังคมวิทยาในแง่ของพลังทาง สังคม (Social forces) จิตสำนึก วัฒนธรรมล้าหลัง กลุ่มบุคคลความบกพร่องของสังคมและความ ต่างของการสมาคมในเวลาต่อมา เดอร์ไคม์ ใช้ศัพท์ Anomie (Normlessness ความไร้บรรทัด ฐาน) เป็นครั้งแรกในหนังสือเรื่อง Division of Labor ในปี 1893 โดยตั้งปัญหาของสังคมซึ่งมี ความแตกต่างกันมากระหว่างบุคคลจึงสามารถรวมตัวกันอยู่ได้ เขาอ้างเช่นเดียวกับคอมต์ว่า การที่สังคมสลับซับซ้อนมากขึ้นจะทำก็ต้องอาศัยกลไกของสังคมไม่มั่นคง การที่จะทำให้คน รวมตัวอยู่ด้วยกันได้ก็ต้องอาศัยกลไกของสังคมต่าง ๆ เช่น กลไกของรัฐ เป็นต้น

เดอร์ไคม์ ได้แยกลักษณะของความเป็นปึกแผ่นในสังคมออกเป็น 2 แบบคือ Mechanical solidarity ความเป็นปึกแผ่นหรือเป็นเอกภาพหมายถึงสังคมที่ไม่มีความสลับซับซ้อน และ Organic solidarity เป็นสังคมที่สลับซับซ้อนมาก เช่น ยุโรปตะวันตกความเป็นปึกแผ่นใน สังคมที่สลับซับซ้อนเป็นผลที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ มาเสริมความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคมซึ่งมี การแบ่งงานกันทำอย่างมาก โดยตั้งอยู่บนรากฐานของความถนัด และความแตกต่างของบุคคล ความสัมพันธ์และการติดต่อระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมในระยะเวลานาน มีความสำคัญ อย่างยิ่งในการสร้างความเป็นปึกแผ่นแบบ Organic solidarity (ความเป็นปึกแผ่นตามองค์กรทาง สังคม) ส่วนในสังคมที่ไม่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งมีลักษณะความเป็นปึกแผ่น Mechanical solidarity (ความเป็นปึกแผ่นตามกลไกในสังคม) เพราะบุคคลมีความแตกต่างกัน มาก เพราะการแบ่งงานกันทำ และมีความเป็นปึกแผ่นกันตามองค์กรทางสังคม ความสำนึก ร่วมกันของบุคคลในสังคมย่อมลดน้อยลง และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้รับการส่งเสริมให้มี มากขึ้น ภายใต้การวิวัฒนาการของแนวความคิดนี้ เดอร์ไคม์ ได้แยกลักษณะของความผิดปกติ (Abnormal) ของการแบ่งงานกันทำออกเป็น 3 ประเภทตามทฤษฎี Anomie ดังนี้

1. การบีบบังคับให้ต้องแบ่งงานกันทำนี้มิได้เป็นไปตามความสามารถของบุคคล
2. การแบ่งงานกันทำไม่ก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นทางสังคม เพราะหน้าที่ของผู้ ทำงานแต่ละบุคคลบกพร่องและผู้ทำงานไม่ได้พัฒนาความรู้สึกร่วมกันในกิจการนั้นการผิดปกติ ดังกล่าวนี เดอร์ไคม์ เรียกว่า Anomie ซึ่งแสดงถึงการไม่ปรับตัวตามหน้าที่ซึ่งจะเกิดขึ้นมากใน ภาวะแห่งวิกฤติกาลของสังคมอุตสาหกรรมความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้แรงงานกับนายทุน และการที่ มีความต้องการผู้ชำนาญงานพิเศษเพิ่มมากขึ้น Anomie เกิดขึ้น เพราะการแบ่งงานกันที่ไม่

สามารถจะก่อให้เกิดการประสานงานระหว่างสมาชิกได้ดีพอ และระเบียบข้อบังคับว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีไม่เพียงพอ เมอร์ตัน (Merton) นักสังคมวิทยาชาวสหรัฐฯ ให้ความสนใจระเบียบของสังคมมากกว่าตัวบุคคล เขาได้แยกแยะความเป็นจริงของสังคมออกเป็นจุดมุ่งหมายทางวัฒนธรรม (Cultural goals) และโครงสร้างทางสังคม (Social structure) ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายทางวัฒนธรรม คือ ค่านิยมของกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งกำหนดความประพฤติของบุคคลที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ที่บุคคลในสังคมใดสังคมหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งปฏิบัติ

2. โครงสร้างทางสังคมประกอบด้วยมรรควิธีทางสถาบันซึ่งกำหนดไว้และเป็นกฎเกณฑ์ที่ยอมรับปฏิบัติโดยทั่ว ๆ ไป เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลซึ่งสมาชิกในสังคมหรือกลุ่มบุคคลยอมรับ บางครั้งเป้าหมายในทางวัฒนธรรมและมรรควิธีทางสถาบันในสังคมมิได้มีความสัมพันธ์กันเสมอไป เพราะวัฒนธรรมเน้นถึงเป้าหมายอย่างหนึ่งซึ่งอาจแตกต่างจากการเน้นของมรรควิธีทางสถาบันก็ได้ จุดมุ่งหมายที่ถือเป็นความสำเร็จที่สำคัญ ๆ มีหลายอย่าง เช่น ความร่ำรวย ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ การธำรงรักษาศาสนาและอื่น ๆ ซึ่งอาจขัดแย้งกับมรรควิธีที่เปิดโอกาสให้กับบุคคลที่มีฐานะด้อยในทางสังคมจะแข่งขันกับบุคคลอื่นได้อย่างไรก็ตาม จุดมุ่งหมายในทางวัฒนธรรมซึ่งเน้นมากในสังคมใดสังคมหนึ่งมักจะมีผลต่อมรรควิธีทางสถาบันด้วย ความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคมถ้าสิ่งหนึ่งขัดขวาง สิ่งหนึ่งสนับสนุน อาจนำไปสู่ความพินาศได้ ทฤษฎีทางจิตวิทยาและสังคมซึ่งอธิบายถึงความบกพร่องและความล้มเหลวทางด้านการควบคุมบุคคลในสังคมมิให้ประพฤติออกนอกกลุ่มนอกทางได้ทวีความสำคัญมากขึ้น เพราะเป็นการศึกษาในเรื่องธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างของสังคม ความต้องการของมนุษย์ไม่มีวันสิ้นสุดความปรารถนาอย่างแรงกล้าของบุคคลอาจเป็นเครื่องชักจูงใจให้บุคคลประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของสังคม การประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของสังคมนั้นมีหลายอย่างในแต่ละสังคมซึ่งมีโครงสร้างของสังคมที่ไม่เหมือนกัน ก็ย่อมมีรูปแบบการประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของสังคมแตกต่างกันไป ทฤษฎีโครงสร้างของสังคมและการไร้กฎเกณฑ์ในสังคมหรือเรียกสั้น ๆ ว่าทฤษฎี อะมีโน เชื่อว่าโครงสร้างของสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลละเมิดกฎหมายและข้อบังคับของสังคม ทฤษฎีนี้ได้วิเคราะห์ถึงโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีส่วนทำให้บุคคลประพฤติผิดแบบ จุดมุ่งหมายหลักก็คือ “โครงสร้างของสังคมเป็นแรงกดดันให้บุคคลในสังคมประพฤติฝ่าฝืนระเบียบของสังคม” ส่วนของโครงสร้างของสังคมและวัฒนธรรมมีสิ่งสำคัญ 2 ประการ คือ

ประการที่ 1 วัฒนธรรมกำหนดเป้าหมาย หมายถึง จุดมุ่งหมายและอุดมการณ์ของชีวิตซึ่งได้รับการสั่งสอนมาตั้งแต่เด็ก

ประการที่ 2 สังคมมีกฎข้อบังคับกฎหมายและบรรทัดฐานของสังคมซึ่งต้องยึดถือและปฏิบัติตามสังคมจะสงบสุขอยู่ได้ก็ต่อเมื่อบุคคลไม่ฝ่าฝืนระเบียบของสังคม การที่บุคคลไม่ฝ่าฝืนระเบียบต่อเมื่อ บุคคลนั้นต่อสู้เพื่อความต้องการและความสำเร็จในชีวิตภายใต้กติกาของสังคมซึ่งต้องมีความสมดุลกันระหว่างเงื่อนไขประการแรกและประการที่สอง เซลดอนและเอลิเนอร์ กลู๊ค (Sheldon and Eleanor Glueck) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดโดยใช้ข้อมูลนอกเหนือจากการศึกษาร่างกายแต่เพียงอย่างเดียว โดยได้ใช้การสอบทางจิต สติปัญญา และแสวงหาข้อมูลด้านอายุ สถานะทางเศรษฐกิจ เพื่อนบ้านและข้อมูลต่าง ๆ ทางครอบครัว ซึ่งผลการศึกษาคือเด็กที่กระทำความผิดมีผลการศึกษา 6 ประการคือ

1. สภาพร่างกายมีลักษณะกล้ามเนื้อแข็งแรงแบบนักกีฬา
2. อารมณ์มีอารมณ์ไม่แน่นอน ก้าวร้าว ชอบแสดงออกในทางทำลาย บางครั้งชอบเห็นผู้อื่นเจ็บปวดมีลักษณะทางกายซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตที่ผิดปกติ
3. ทศนคติไม่เป็นมิตร ทำท่าย โกรธ ไม่ไว้ใจ ดื้อรั้น ชอบผจญภัย ไม่ยอมอยู่ในอำนาจบังคับบัญชา
4. จิตวิทยาชอบทำอะไรตรงไปตรงมามากกว่าแสดงออกด้วยการใช้สติปัญญาและวิธีการแก้ไขปัญหามีน้อยวิธี
5. สังคมวัฒนธรรมได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่ขาดความเข้าใจและขาดความรักขาดความมั่นคง ศีลธรรมจรรยาของบิดามารดา ไม่เหมาะที่จะเป็นผู้ชี้แนะปกครอง หรือเป็นตัวอย่างที่ดีต่อการพัฒนาการทางด้านลักษณะนิสัยในวัยเยาว์ของเด็ก
6. การเลี้ยงดูปล่อยปละละเลยและไม่บังคับในเรื่องระเบียบวินัย

3. ทฤษฎีการเลียนแบบ (Theory of Imitation)

สอน การเบรียล ทาร์ด (Jean Gabriel Trade, 1843-1904) นักอาชญาวิทยาได้เสนอแนวคิดด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับการเลียนแบบ มีกฎของการเลียนแบบอยู่ 3 กฎด้วยกันที่ทำให้คนกลายเป็นอาชญากร

1. คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันจะเลียนแบบพฤติกรรมกัน

2. การเลียนแบบ ผู้เลียนแบบมักจะเอาอย่างคนที่สถานะเหนือกว่าตน เช่น เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ คนชั้นต่ำจะเลียนแบบคนชั้นกลาง ส่วนคนชั้นกลางจะเลียนแบบคนชั้นสูง เป็นต้น

3. ทารด์เสนอ “กฎของการแทรกแทน” (Law of insertion) ซึ่งว่าการมีพฤติกรรมใหม่จะทดแทนพฤติกรรมเก่า เช่น การใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่น เดิม นาย ก ดื่มเหล้าเพียงอย่างเดียว ต่อมาเข้ากลุ่มเพื่อนที่เสพยาบ้า นาย ก จึงดื่มเหล้าและเสพยาบ้า เป็นพฤติกรรมกระทำผิดที่แทรกเข้ามาและเพิ่มความเข้มข้นของพฤติกรรมเข้าไปอีก หรือที่เดิมมีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย ต่อมาถูกจับได้และติดคุกเมื่อพ้นโทษออกมากลับไปปล้นจี้แทนซึ่งเป็นพฤติกรรมที่หนักกว่าเดิม ทารด์เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมนั้นจะมีผลทำให้บุคคลสามารถเลียนแบบพฤติกรรมกันได้ ตัวอย่างในภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือสื่อหนังสือพิมพ์ ต่างก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรุนแรงทั้งสิ้น (สุดสงวน สุธีสร, 2547)

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Cognitive Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura ได้เน้นการได้เห็นแบบอย่าง (Model) โดยการสังเกต มีประสบการณ์โดยตรงของความก้าวร้าว ความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัว ดังนั้นเด็กที่ถูกเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีการลงโทษอย่างรุนแรง มีความก้าวร้าวเห็นบิดามารดาทะเลาะทูปตีกัน เมื่อเติบโตขึ้นมาก็จะใช้วิธีความรุนแรงในการเลี้ยงดูลูก และการปฏิบัติต่อผู้อื่น ในแนวคิดทฤษฎีสนับสนุนว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวจะสามารถส่งผ่านไปยังลูกหลาน (Intergeneration transmission)

กมลรัตน์ หล้าสุขวงศ์ (2523, น. 23) ได้สรุปแนวความคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมไว้ว่าพฤติกรรมทุกอย่างจะต้องมีสาเหตุ สาเหตุนั้นมาจากวัตถุหรืออินทรีย์ ซึ่งเรียกสิ่งเร้า (Stimulus) เมื่อมากระตุ้นอินทรีย์ จะมีพฤติกรรมแสดงออกมาเรียกว่า การตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือพฤติกรรมจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้ามาเร้าอินทรีย์นั่นเอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมสามารถจำแนกทฤษฎีการเรียนรู้หลัก ๆ ได้ 3 ทฤษฎี (พรณี ข. เจริญจิต, 2538, น. 275-351)

1. Classical Conditioning หมายถึง การเรียนรู้ใด ๆ ก็ตาม ซึ่งมีลักษณะการเกิดตามลำดับขั้น ดังนี้ผู้เรียนมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง โดยไม่สามารถบังคับได้ มีการสะท้อนกลับ (Reflex) ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการเรียนรู้ (Unlearned หรือ Unconditioned) เป็นไปโดยอัตโนมัติ ผู้เรียนไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ การเรียนรู้เกิดขึ้นเพราะความใกล้ชิด และการฝึกหัดโดยการนำสิ่งเร้าที่มีลักษณะเป็นกลาง คือ ไม่สามารถทำให้เกิดการตอบสนองได้มาเป็น

Conditioned Stimulus (CS) โดยนำมาควบคู่กับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองในช่วงที่ผู้เรียนเกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เคยเป็นกลางนั้นเรียกว่า เกิดการเรียนรู้ ชนิดมี Conditioned

2. Operant Conditioning ทฤษฎีนี้ได้เน้นถึงความสำคัญของการเสริมแรงโดย Skinner มีความคิดเห็นว่าการเสริมแรงจะมีส่วนช่วยให้มนุษย์เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะที่ว่าอัตราการแสดงการกระทำต่าง ๆ มักจะมีการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เสมอ ๆ พฤติกรรมใดก็ตามที่ได้เป็นการกระทำต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะที่ว่า เป็นผลของอัตราการตอบสนองซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงได้ เราเรียกสิ่งที่ทำให้อัตราการตอบสนองของผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงนี้ว่า เสริมแรง แต่ถ้าพฤติกรรมใดก็ตามไม่มีการเปลี่ยนแปลงแล้วหลักการของทฤษฎีนี้ถือว่าพฤติกรรมนั้นไม่ได้รับการเสริมแรง ทฤษฎีของ Skinner นี้อาจนำมาใช้ในการวัดพฤติกรรมหรือปลูกฝังพฤติกรรม หรือสร้างลักษณะนิสัยใหม่ ๆ ได้ วิธีการวัดพฤติกรรมนี้จำเป็นจะต้องใช้สิ่งเสริมแรง เข้าช่วยในระยะที่ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่จะต้องการปลูกฝัง นั่นคือถ้าผู้เรียนกระทำพฤติกรรมที่ต้องการจะให้เกิดพฤติกรรมแล้วจะต้องรับให้รางวัลโดยทันที

3. Social Learning หรือ การเรียนรู้ทางสังคม Bandura มีความเห็นว่า คนเรียนรู้ที่จะสังเกตและเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ (ซึ่งตัวแบบจะได้รับแรงเสริมหรือไม่ก็ได้) กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมจะประกอบด้วย ความใส่ใจ (Attention) จัดได้ว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะถ้าผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือเลียนแบบก็จะไม่เกิดขึ้น การจดจำ (Retention) เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน ผู้เรียนก็จะสามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้ การลอกเลียนแบบ (Reproduction) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนแปรสภาพสิ่งที่จำได้ ออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมือนหรือใกล้เคียงตัวแบบ แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง การเสริมแรง ซึ่งการเสริมแรงอาจจะมาจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรงหรือการคาดหวังว่าจะได้รับรางวัลเหมือนตัวแบบ (Vicarious) หรือจากการที่ตั้งมาตรฐานด้วยตนเองและได้ให้ข้อเสนอแนะว่า พฤติกรรมทางสังคมหลาย ๆ ชนิด เช่น ความก้าวร้าวอาจจะเรียนรู้ได้โดยการเลียนแบบจากตัวแบบ นอกจากนั้นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาการก็สามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบ เช่น ความมานะพยายามความเชื่อมั่นในตัวเองและทักษะทางสติปัญญา

5. ทฤษฎีกระบวนการทางสังคม (Social Process Theories)

สุดสงวน สุธีสร (2547, น. 83) สรุปทฤษฎีนี้เป็นกระบวนการทางสังคมมองว่าคนได้ถูกขัดเกลา (Socialization) จากสถาบันต่าง ๆ ในสังคมได้แก่ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ที่ทำงาน เป็นต้น ซึ่งหากความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกและได้รับการสนับสนุน คนจะปฏิบัติตามระเบียบของสังคมเป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้าม หากความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบคนก็จะฝ่าฝืนกฎระเบียบนำไปสู่พฤติกรรมอาชญากรรม ทฤษฎีกระบวนการทางสังคมเชื่อว่าคนไม่ว่าจะคนเชื้อชาติ ชนชั้นหรือเพศใดก็ตามต่างก็มีศักยภาพที่จะเป็นอาชญากรได้ทั้งสิ้น คนจนหรือคนชั้นต่ำมีปัญหาทางเศรษฐกิจสูง ได้รับการดูถูก มีการศึกษาน้อย ครอบครัวแตกสลาย จึงมีโอกาสหรือความสามารถในการก่ออาชญากรรมสูง ในขณะที่ชนชั้นกลางมักมีสังคมที่ดีกว่าครอบครัวอบอุ่น ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ มีเพื่อนดี เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงมีโอกาสหรือความสามารถในการกระทำความผิดน้อย แต่อย่างไรก็ตามไม่ใช่ว่าชนชั้นกลางหรือกลุ่มที่มีความพร้อมจะไม่กระทำความผิดเลย สิ่งนี้จะขึ้นอยู่กับ การขัดเกลาทางสังคมเป็นสำคัญ เช่น ชนชั้นกลางมีฐานะดี เลี้ยงลูกแบบตามใจไม่ฝึกให้มีความอดทน ต้องการอะไรก็จะได้รับเสมอ ๆ ก็อาจจะกลายเป็นคนที่มีโอกาสในการกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมได้เช่นกัน เราจะเห็นว่า การขัดเกลาทางสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นไหน ๆ หากได้รับการขัดเกลาไปในทางที่ดีแล้ว ก็จะเป็นบุคคลที่มีโอกาสหรือศักยภาพในการกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรมต่ำ ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family relations) เป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ การสื่อสารที่สร้างความเข้าใจภายในครอบครัว การฝึกให้มีวินัยที่ถูกต้องสามารถกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวทั้งสิ้น เช่น หากเด็กได้รับการอบรมอย่างถูกต้องจากครอบครัว เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะประพฤติตนไปในแนวทางที่รับการอบรมมา การที่เด็กมาจากครอบครัวที่แตกแยก (Broken home) ก็ได้แปลว่า เด็กคนนั้นจะต้องกลายเป็นเด็กกระทำความผิด เพราะหากพ่อแม่คนใดคนหนึ่งสามารถทำหน้าที่ของตนและชดเชยส่วนที่ขาดหายไปของเด็กได้ จนเด็กรู้สึกว่าได้ขาดอะไร และรู้สึกของตัวเองปกติทุกอย่าง นักอาชญาวิทยาบางคนมองว่าหากเด็กไม่ได้รับการชดเชยที่เพียงพอ ทำให้เด็กมีปัญหาจึงหันไปคบเพื่อนซึ่งอาจเป็นเพื่อนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เกรเด็กรักก็จะซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีมาปฏิบัติ จากการศึกษาว่าเด็กที่อยู่กับบิดามารดาที่มีฐานะดี มีเวลาให้เพียงพอ โอกาสที่เด็กจะประสบความสำเร็จทางการศึกษาก็มีสูง ความสัมพันธ์ของเพื่อน (Peer relations) นักจิตวิทยาเชื่อว่าเพื่อนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อพฤติกรรมมนุษย์และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการเลือกที่จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ ในช่วงอายุของเด็กแต่ละช่วง เพื่อจะมีอิทธิพลใน

ลักษณะที่ต่างกัน เช่นในช่วงวัยรุ่น เพื่อนจะมีบทบาทเป็นผู้ให้กำลังใจเพราะเป็นวัยที่ต้องการสนับสนุนทางอารมณ์ จึงมีความเชื่อใจเพื่อนมากและมักจะเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของตนให้เพื่อนได้รับรู้ ส่วนในเด็กที่ไม่เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนมักจะแสดงอาการก้าวร้าวและชอบแกล้งคนอื่น เด็กอาจมีกลุ่มเพื่อนมากกว่า 1 กลุ่ม ในกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นหัวหน้ากลุ่ม แต่ในขณะเดียวกันอีกกลุ่มหนึ่งเด็กอาจมีบทบาทเป็นผู้ตามก็ได้ จะเห็นได้ว่าเด็กและเพื่อนต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังมีสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น สถาบันศาสนามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน เช่นผู้ที่นับถือคริสต์ศาสนา ทุกวันอาทิตย์ก็จะไปโบสถ์ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ไม่คิดประกอบอาชญากรรม แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมมนุษย์มี 3 ส่วนคือ

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีกล่าวว่ามนุษย์เรียนรู้เทคนิคและทัศนคติของอาชญากรรม จากการมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด กับผู้ที่เป็นอาชญากร จึงเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมนั้นมา

2. ทฤษฎีการควบคุมทางสังคม (Social Control Theory) เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความเป็นอาชญากรในตัวเอง แต่เป็นเพราะความผูกพันที่มีต่อสังคมทำให้สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้อยู่ในกรอบของสังคมได้

3. ทฤษฎีปฏิกิริยาของสังคมหรือการตีตรา (Social Reaction (Labeling) Theory) มีมุมมองว่าคนจะกลายเป็นอาชญากรเพราะสังคมตีตราให้เป็นและผู้ที่ถูกตีตราก็ยอมรับสภาพที่ได้รับซึ่งคนยากจนอาศัยอยู่ในแหล่งสังคมที่เสื่อมโทรม ย่อมมีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมเพราะสิ่งแวดล้อมไม่ดีที่อยู่อาศัยแออัด ยากจน มีโรคภัยไข้เจ็บ มีปัญหาด้านอารมณ์หรือจิตใจ ปัญญาอ่อนและอื่น ๆ เป็นผลให้ผู้ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวมีการกระทำ ความผิดสูงจึงอาจเป็นไปได้หรือไม่ได้ทั้งสองอย่าง แม้จะมีผลการศึกษากล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับการเกิดอาชญากรรมในขณะเดียวกันก็มีผลการศึกษแสดงว่าบุคคลจำนวนมากที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมดังกล่าวมิได้ประกอบอาชญากรรมหรือกระทำความผิดเป็นจำนวนมาก ในทางตรงกันข้ามกลับปรากฏว่าผู้ที่ฐานะดีหรือจัดอยู่ในพวกชนชั้นสูงมักจะประพฤติฝ่าฝืนกฎหมายเช่นเดียวกัน แม้ว่าบุคคลชั้นสูงเหล่านั้นจะมีการศึกษามีฐานะ สติปัญญาและที่อยู่ทางสังคมก็ดี ในตัวเองมิได้เป็นสาเหตุของอาชญากรรม เพราะในบางครั้งแม้จะมีเงื่อนไขทางสังคมต่าง ๆ ก็ยังมีบุคคลกระทำความผิด ดังนั้นการอธิบายสาเหตุดังกล่าวด้วยตรรกวิทยาที่เป็นนามธรรม (Abstract) หรือกลไกต่าง ๆ ทางร่างกายและกระบวนการทางสังคมจะต้องใช้อธิบายได้กับบุคคลทุกคนไม่ว่ายากจนหรือร่ำรวย ใจฉลาด เด็กหรือผู้ใหญ่ ชาวชนบทหรือชาวเมือง

อารมณ์ผิดปกติหรือปกติ นอกจากการจัดระเบียบความรู้ทางอาชญาวิทยาจะต้องแบ่งแยกระดับของการวิเคราะห์หมายความว่า ปัญหาในส่วนใดของสถานการณ์ทั้งหมด หรือนัยหนึ่งจัดลำดับในการอธิบายให้เหมาะสม คำอธิบายเหตุและผลต้องมีอยู่ในระดับหนึ่ง เช่น ปัจจัยความยากจน เป็นเหตุให้เกิดความหิวโหย และก่อให้เกิดการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ แต่ทฤษฎีอาชญาวิทยาไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงปัจจัยที่มีอยู่ก่อนจะนำมาาร่วมกัน หรือแยกออกจากปัจจัยภายหลังหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้ในทฤษฎีให้น้อยลงไปทฤษฎีอาชญาวิทยาจะต้องเกี่ยวข้องกับการอธิบายกลไก และกระบวนการต่าง ๆ ในระดับหนึ่งไม่ใช่อธิบายปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีมาก่อน

ศาสตราจารย์เอ็ดวิน เฮช. ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin H. Sutherland) กล่าวการอธิบายพฤติกรรมทางอาญาอาจพิจารณาในความหมายของกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในขณะเกิดอาชญากรรม หรือในความหมายของกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งได้เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ชีวิตของผู้กระทำความผิดคำอธิบายในกรณีเรียกว่ากลไกสถานการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงในกรณีที่สองเรียกว่าประวัติหรือบ่อเกิด การอธิบายสาเหตุอาชญากรรมทั้งสองประการดังกล่าวคำอธิบายอาชญากรรมวิธีนี้ควรจะมีประสิทธิภาพมากที่สุดแต่การศึกษาแนวทางนี้เท่าที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ซัทเธอร์แลนด์ อ้างว่าเป็นเพราะทฤษฎีทางชีวกายภาพได้สร้างขึ้นโดยแยกความสัมพันธ์ของบุคคล และสาเหตุทางสังคมออกจากผู้กระทำผิด ผลการศึกษาเช่นนี้นำไปสู่การสรุปว่า สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางอาญาจึงอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและสถานการณ์เท่านั้น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นมีความสำคัญต่อการเกิดอาชญากรรมเพราะเป็นการสร้างโอกาสให้กระทำความผิด เช่นการลักทรัพย์ เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินไม่ระมัดระวังทรัพย์สินของตนหรือลักทรัพย์เจ้าของทรัพย์สินไม่อยู่บ้าน แต่ถ้าพิจารณาในแง่สังคมและจิตวิทยา สถานการณ์มิได้เป็นเงื่อนไขในการกระทำความผิดสำหรับบุคคลทุกคน เว้นแต่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด สถานการณ์ดังกล่าวบางคนพิจารณาว่าเป็นสถานการณ์สำหรับการกระทำความผิด ในขณะที่บางคนไม่พิจารณาเช่นนั้น นอกจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและสถานการณ์ในขณะเกิดอาชญากรรมไม่สามารถแยกออกจากประสบการณ์ชีวิตที่มีมาในอดีตของอาชญากรได้ สถานการณ์ที่อาจทำให้บุคคลบางคนมีความโน้มเอียงที่จะประกอบอาชญากรรมนี้ จะเกิดจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคลนั้น ด้วยการอธิบายสาเหตุของอาชญากรรมโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีตเป็นการอธิบายทางประวัติหรือบ่อเกิดของอาชญากรรม

ซัทเธอร์แลนด์สรุปว่า ทฤษฎีผลต่างของการคบหาสมาคมหรือทฤษฎีบ่อเกิดแห่งพฤติกรรมทางอาญามีสมมุติฐานว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นเมื่อสถานการณ์เหมาะสมตาม

ความคิดเห็นของผู้กระทำความผิดเอง เขาได้เสนอกระบวนการที่คนใดคนหนึ่งเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด 9 ประการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การกระทำความผิดเกิดจากการเรียนรู้ หรือโดยนัยกลับกันการกระทำความผิดมิได้มาจากการถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ หรือมิได้รับการฝึกฝนอบรมมาก่อน

2. การกระทำความผิดเกิดจากการเรียนรู้ในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กระบวนการติดต่อสื่อสารส่วนมากกระทำด้วยวาจา แต่รวมถึงการติดต่อสื่อสารที่กระทำโดยสัญลักษณ์ด้วย

3 การเรียนรู้การกระทำความผิดในส่วนที่สำคัญเกิดจากภายในกลุ่มบุคคลที่มีความสนิทสนมหรือคุ้นเคยโดยนัยกลับกันการเรียนรู้ที่มีได้เกิดจากการติดต่อสื่อสารด้วยบุคคล เช่น การดูภาพยนตร์ และอ่านหนังสือพิมพ์จะเป็นบ่อเกิดแห่งอาชญากรรมที่มีความสำคัญรองลงมา

4. การกระทำความผิดซึ่งเกิดจากการเรียนรู้นี้ประกอบด้วยเทคนิคต่าง ๆ ในการประกอบอาชญากรรมซึ่งบางครั้งสลับซับซ้อนมาก บางครั้งก็ง่าย การกำหนดเป้าหมายโดยเฉพาะมาจากแรงจูงใจ แรงขับ เหตุผล และทัศนคติในการกระทำ

5. การกำหนดเป้าหมายโดยเฉพาะแรงจูงใจ แรงขับเกิดจากการเรียนรู้ค่านิยมต่าง ๆ ของกฎเกณฑ์ทางกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับความพอใจหรือไม่พอใจกฎเกณฑ์นั้น ในสังคมบางแห่งบุคคลจะมีชีวิตห้อมล้อมด้วยบุคคลอื่น ซึ่งนิยามความหมายของกฎหมายไปในทางที่จะต้องเคารพกฎหมายหรือห้อมล้อมด้วยบุคคลที่สนับสนุนให้ฝ่าฝืนกฎหมาย

6. บุคคลกลับกลายเป็นผู้กระทำความผิด เพราะการนิยามความหมายในทางที่พอใจฝ่าฝืนกฎหมายมีมากกว่าการนิยามความหมายในทางที่ไม่พอใจจะฝ่าฝืนกฎหมายข้อนี้เป็นหลักการสำคัญของทฤษฎีผลต่างของการคบหาสมาคม ซึ่งกล่าวถึงผู้กระทำผิดและผู้ต่อต้านการกระทำความผิด ประกอบอาชญากรรมเพราะได้สัมผัสกับแบบแผนของอาชญากรรมและแยกตัวออกจากแบบแผนของผู้ต่อต้านอาชญากรรม บุคคลทุกคนจะดูดซึมวัฒนธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่อยู่รอบตัว เว้นแต่จะมีแบบแผนความประพฤติที่ขัดแย้งกัน การติดต่อสมาคมกับสิ่งที่เป็นกลางจะไม่มีผลต่อการกระทำความผิด ประสพการณ์ส่วนมากของบุคคลจะเป็นกลาง จะไม่มีผลในทางบวกหรือทางลบต่อการประกอบอาชญากรรม

7. ผลต่างของการคบหาสมาคมอาจแตกต่างกันทางด้านความถี่ ระยะเวลา ลำดับความสำคัญ และความแรง หมายความว่า การติดต่อสมาคมกับพฤติกรรมทางอาญาและพฤติกรรมต่อต้านมีความแตกต่างกันดังกล่าวแล้ว ซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่และระยะเวลา ลำดับ

ความสำคัญหมายถึงพฤติกรรมที่เคารพกฎหมาย จะพัฒนาตั้งแต่ในวัยเยาว์ และคงทนถาวรจนตลอดชีวิต ดังนั้นลำดับความสำคัญจะอยู่ที่อิทธิพลซึ่งบุคคลจะได้รับมาก่อนหรือหลัง ส่วนความแรงกล้านี้ให้คำนิยามไม่ได้แน่นอน เพราะขึ้นอยู่กับปริมาณ และอัตราส่วนที่บุคคลได้รับ มากน้อยแตกต่างกันไปและการสร้างสูตรสำเร็จในการอธิบายเรื่องนี้กระทำได้ยาก

8. กระบวนการเรียนรู้การกระทำผิดโดยการติดต่อสมาคมกับแบบแผนพฤติกรรม และการต่อต้าน พฤติกรรมการเรียนรู้การกระทำผิด มิได้จำกัดเฉพาะการเลียนแบบเท่านั้นอาจมีปัจจัยอื่นด้วย เช่น ผู้ที่ล่อลวงอาจเรียนรู้การกระทำผิดด้วยการคบค้าสมาคมที่แตกต่าง

9. ในขณะที่การกระทำผิดเป็นการแสดงออกทางด้านความต้องการและค่านิยมโดยทั่ว ๆ ไป แต่ไม่อธิบายได้ด้วยการอาศัยความต้องการและค่านิยมอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะพฤติกรรมต่อต้านอาชญากรรมก็เป็นการแสดงออกทางด้านความต้องการและค่านิยมอย่างเดียวกัน บุคคลสุจริตประกอบการทำงานเพราะต้องการเงิน เช่นเดียวกับบุคคลทุจริตยกยอกทรัพย์เพราะต้องการเงิน การอธิบาย สาเหตุอาชญากรรมโดยอาศัยแรงขับ ค่านิยม การแสวงหาความสุข สถานะทางสังคม แรงจูงใจ หรืออารมณ์หงุดหงิดไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เพราะการอธิบายพฤติกรรมทางอาญาและความประพฤติโดยมิชอบด้วยกฎหมายก็จะเป็นอย่างเดียวกัน

การกระทำผิดของเด็กที่ร่างกายแข็งแรง และเด็กปัญญาอ่อนหรือเฉื่อยชา ก็เป็นเช่นเดียวกันสามารถอธิบายได้ โดยอาศัยหลักการว่าด้วยผลต่างของการคบหาสมาคมเท่านั้น เพราะเด็กทั้งสองประเภทอาจกระทำผิดก็ได้โดยมีได้อยู่ที่ร่างกายหรือสิ่งแวดล้อมทางด้านชุมชนไม่ดี ความยากจน หรืออื่น ๆ แต่แหล่งเสื่อมทรามอาจทำให้ได้รับอิทธิพลจากการคบหาสมาคมของบุคคล ส่วนการอธิบายสถิติอาชญากรรมในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีจำนวนอาชญากรรมแตกต่างกันนั้น ชัทเธอร์แลนด์ กล่าวว่าอาชญากรรมเกิดขึ้นมากในที่ใดเนื่องมาจาก การขาดระเบียบทางสังคม (Social disorganization) ในพื้นที่นั้น แต่ละสังคมอาจมีผลต่างของการขาดระเบียบทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นสถิติอาชญากรรมแต่ละแห่งจึงแตกต่างกันสังคมทุกแห่งจะต้องมีกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบอาชญากรรมและต่อต้านอาชญากรรม

6. ทฤษฎีชีวิวิทยาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

ทฤษฎีนี้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์กร ระบบการมีปฏิริยาซึ่งเกิดการพัฒนากการในครอบครัว และสิ่งแวดล้อมที่ครอบครัวนั้นอาศัยอยู่ Garbarino ได้กำหนดเงื่อนไข 2 ประการที่ทำให้เกิดการประทุรร้ายต่อเด็ก คือ

1) สิ่งแวดล้อมที่ครอบครัวนั้นอาศัยอยู่ต้องยอมรับต่อการใช้กำลังกับเด็ก

2) ครอบครัวมีลักษณะแยกตัวออกจากการส่งเสริมระบบหรือการบริการชุมชน

ทฤษฎีนี้ไม่ให้การสันนิษฐานว่าความรุนแรงในครอบครัวเกิดขึ้นเมื่อ ผู้ปกครองเด็กและครอบครัวเข้ากันไม่ได้กับเพื่อนบ้านและชุมชนเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่ามาตรฐานในสังคมจะมีความเสี่ยงสูงต่อการถูกประทุรร้าย คู่สมรสต้องจัดการกับความเครียดที่เกิดในครอบครัวจากผู้ปกครองเด็กกลุ่มดังกล่าว ซึ่งถ้าไม่มีผู้แทนที่เหมาะสมเข้ามาช่วยเหลือครอบครัวความเสี่ยงต่อการประทุรร้ายจะมีมากขึ้น (Harvery, 1995, p. 12) ทฤษฎีชีวิวิทยาที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อม นักจิตวิทยาบางคนมีความเชื่อเช่นเดียวกับนักสังคมวิทยาว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกนั้นสามารถอธิบายได้จากเรื่องสิ่งแวดล้อม ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมระดับจุลภาค (Microenvironment) ซึ่งได้แก่ สังคมในระดับครอบครัว การขาดทรัพยากรที่เหมาะสมอาจทำให้เกิดปัญหาการทารุณเด็กได้ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในบ้าน ได้แก่ บทบาทหน้าที่ที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูด้วยเช่นกัน ซึ่งมาจากหลายสาเหตุ เช่น ความไม่พอใจในตัวเด็ก ปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

Garbarino (1977) ได้ให้ความเห็นว่า เหตุผลจากภายในครอบครัวไม่สามารถจะทำอะไรก็ได้ ทำให้หลายครอบครัวแก้ปัญหา เช่น ใช้ความรุนแรงต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับสิ่งแวดล้อมจากภายนอก ที่เห็นในปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่

1. การศึกษาประวัติของพ่อแม่ผู้กระทำทารุณคือการศึกษารวติของพ่อแม่ผู้กระทำทารุณเด็กว่ามีประสบการณ์จากครอบครัวเป็นอย่างไร เป็นไปได้หรือไม่ที่เรื่องนี้จะถูกถ่ายทอดทางพันธุกรรม

2. ระบบของครอบครัว (Micro system) คือการศึกษาการสนับสนุนจากภายในครอบครัว ว่ามีความเป็นมาอย่างไร และการทารุณเด็กเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด

3. การสนับสนุนจากภายนอก (The Ecosystem) คือการศึกษาถึงการสนับสนุนภายนอกครอบครัวทั้งอย่างเป็นทางการและไม่ทางการได้แก่ ระบบเพื่อนบ้าน ลักษณะของงานเพื่อนร่วมงานและเครือข่ายทางสังคมต่าง ๆ

4. สิ่งแวดล้อมภายนอกในระดับภาค (The Macro system) คือการศึกษาวัฒนธรรม ค่านิยม ความคิดความเชื่อระบบทางสังคมต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวสังคมอเมริกันเปรียบเสมือนเป็นสังคมที่หนึ่งเคยค่อนข้างมากกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงที่มีอยู่และมีแนวโน้มที่อาจจะเพิ่มมากขึ้นแต่ในความเป็นจริงแล้ว ไม่เฉพาะสังคมของชาวอเมริกันเท่านั้น สังคมอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกันที่มองเรื่องความรุนแรงในครอบครัว เช่น เรื่องภายในครอบครัวเป็นเรื่องปกติที่ภรรยาจะถูกสามีทุบตีเพื่อสั่งสอนและเป็นเรื่องปกติที่เด็ก ๆ ในครอบครัวจะถูกพ่อแม่ทุบตีดังนั้นการศึกษาเรื่องนี้จึงยังคงเป็นประเด็นที่น่าสนใจติดตามต่อไป

7. ทฤษฎีควบคุมภายนอกและภายใน (Containment Theory)

ปัจจัยทางด้านตนเอง (Self Factor) ในการอธิบายการกระทำความผิดของบุคคลโดยอาศัยทฤษฎีไร้กฎเกณฑ์ในสังคม วัฒนธรรมของผู้อาศัยในแหล่งเสื่อมโทรม วัฒนธรรมย่อยของผู้กระทำความผิด แบบแผนการกระทำผิด การประพฤติดีมีขอบเพื่อบรรลุปเป้าหมายเป็นต้น การอธิบายปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลที่ผ่านมาไม่อาจอธิบายได้ชัดเจนว่าบุคคลใดมีพฤติกรรมรุนแรงจนนำไปสู่การก่ออาชญากรรมเมื่อเติบโตขึ้น เพราะตกอยู่ภายใต้เงื่อนไขความไม่เป็นระเบียบของสังคมวัฒนธรรม หรือการขาดโอกาสหรือเลียนแบบผู้อื่นแต่การอธิบายปัจจัยเหล่านี้แสดงให้เห็นการตอบสนองต่อแรงกดดันของบุคคลแตกต่างกัน ดังนั้นทฤษฎีสังคมวิทยาซึ่งอธิบายสาเหตุแห่งการมีพฤติกรรมรุนแรงจนกระทำความผิดจะต้องอธิบายถึงความแตกต่างทางด้านแรงต้านทานของบุคคลและจำเป็นต้องอาศัยทั้งปัจจัยจากภายนอกและภายใน ผู้เสนอทฤษฎีนี้ได้แก่ วอลเตอร์ ซี เร็คเลสส์ (Walter C. Reckless) นักสังคมวิทยาชาวสหรัฐทฤษฎีนี้พยายามแสวงหาคำตอบว่า เหตุใดบางคนจึงกระทำความผิด ในขณะที่บุคคลอื่นมิได้กระทำความผิดทั้งที่มีเงื่อนไขในทางสังคมและสถานการณ์อย่างเดียวกัน ผู้เสนอทฤษฎีนี้เห็นว่าเกิดจากปัจจัยการควบคุมภายนอก และการควบคุมภายในซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลแต่ละคนการควบคุมภายนอก (Outer containment) สังคม รัฐ เผ่า หมู่บ้าน ครอบครัว กลุ่มคน สามารถสร้างความผูกพันให้บุคคลอยู่ร่วมกัน เคารพบรรทัดฐานของสังคม และต่างมีความคาดหวังซึ่งกันและกันได้จากการควบคุม

ภายนอกเป็นพลังทางสังคมที่มาจากชนบทธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและกฎหมาย บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมจะมีกลุ่มบรรทัดฐานทางสังคมของตนและความคาดหวังต่าง ๆ ในกลุ่มอายุ เพศ และสถานะทางสังคมต่างกัน โดยมีแบบแผนความประพฤติที่ชอบธรรมหรือถูกต้อง ทฤษฎีนี้สันนิษฐานว่าทุกสังคมจะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ผิดแผกกฎหมาย ขาดศีลธรรม มีแบบแผนความประพฤติของบุคคลที่ไม่เป็นแบบเดียวกับคนส่วนใหญ่ อยู่ควบคู่กับความประพฤติของ บุคคลที่ยอมรับความถูกต้อง ถูกกฎหมาย และมีแบบแผนทางศีลธรรม สังคมหรือกลุ่มมีอาจทำให้บุคคลทุกคนเป็นผู้ประพฤติตามบรรทัดฐานของสังคมทั้งหมดได้ แต่บุคคลส่วนใหญ่จะเคารพบรรทัดฐานของสังคมทั้งหมดได้ ส่วนในสังคมอุตสาหกรรมที่พัฒนาและปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะประกอบด้วยสถาบันทางสังคมมากมาย เช่น สถาบันของรัฐ เอกชน องค์กร สมาคม และกลุ่มต่าง ๆ สถาบันเหล่านี้จะดำรงอยู่ได้ย่อมมีกฎเกณฑ์ของตนเอง และคาดว่าสมาชิกจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ในกรณีที่สมาชิกของสถาบันเหล่านี้ให้ความร่วมมือด้วยดี ย่อมถือได้ว่าสถาบันมีความเป็นปึกแผ่น หรือในกรณีที่มิใช่ผู้น้อย ย่อมนับว่าบรรลุผลสำเร็จในการควบคุมสังคม ในขณะเดียวกันสถาบันจะต้องจำกัดและควบคุมความประพฤติของสมาชิก ด้วยการกำหนดบทบาทให้บุคคลอย่างเหมาะสม เช่น การประกอบอาชีพ การสันตนาการ การศึกษา การบริโภคข้อมูลข่าวสาร การปฏิบัติตนต่าง ๆ โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทในทางสังคมให้แก่เด็กและเยาวชน ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกัน และควบคุมสื่อให้มากขึ้น เพราะผลสำรวจค่อนข้างชัดเจน

กล่าวโดยสรุปว่าการควบคุมภายนอกได้แก่สิ่งแวดล้อมและสถาบันในสังคม ซึ่งอยู่รอบตัวบุคคล การควบคุมภายนอกไม่ดีจะแสดงออกทางด้านความไม่เป็นระเบียบขององค์กรทางสังคมต่าง ๆ เช่นความบกพร่องของครอบครัว การว่างงาน ความยากจน ค่าครองชีพสูง รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ความไม่เป็นธรรม ไม่มีความเสมอภาค ความขัดแย้งระหว่างบุคคลและมีปัญหาชนกลุ่มน้อย

การควบคุมภายใน (Inner containment) การควบคุมภายในจะส่งเสริมการควบคุมภายนอก หมายถึงความสามารถของบุคคลในการปฏิบัติตามบรรทัดฐานที่สังคมคาดหวัง มีเป้าหมายของตนเอง การควบคุมตนเองจะมีตั้งแต่เข้มแข็งจนถึงอ่อนแอ ในขณะที่ความสัมพันธ์ทางสังคมหย่อนยานลง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลน้อยลง และสังคมขยายตัวขึ้น บุคคลแยกกันอยู่อย่างโดดเดี่ยว บุคคลออกห่างจากบ้านและครอบครัว การควบคุมตนเองมีความสำคัญมากขึ้น และบุคคลต้องพึ่งการควบคุมและกำหนดวิถีทางของตนเอง

1. ส่วนประกอบที่ทำให้บุคคลเข้มแข็ง และต่อต้านการประพฤตินอกกลุ่มนอกทางและความสามารถในการกำหนดวิถีชีวิต ได้แก่การมีความพอใจในภาพพจน์ของตนเอง มีความคิด

เป็นของตนเองและมีการรับรู้ตนเอง บุคคลที่คิดว่าตนเองมีความรับผิดชอบ หรือผู้ที่คิดว่าตนเองมีความเชื่อถือได้ เชื่อสัจย์ ชอบช่วยเหลือบุคคลอื่นก็มักจะปฏิบัติตามที่ตนคิดหรือมองตนเองเช่นนั้น การมีความคิดที่พอใจตนเอง จะช่วยให้บุคคลปฏิบัติตามบรรทัดฐานความประพฤติที่สังคมยอมรับ

2. ส่วนสำคัญประการที่สองที่กำหนดทิศทางชีวิตของบุคคล ได้แก่ การมีเป้าหมายของชีวิต โดยเฉพาะการบรรลุเป้าหมายในชีวิตในทางที่สังคมยอมรับ จะช่วยให้บุคคลนั้นปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมและการคาดหวังของบุคคลอื่น จะเป็นหลักประกันมิให้กระทำผิด

3. ปัจจัยเกี่ยวกับตนเองอีกประการหนึ่ง ได้แก่ การอดทนต่อแรงกดดันจากฝ่ายตรงข้ามหรือบุคคลอื่น ความล้มเหลว หรือความผิดหวังในชีวิต บุคคลที่มีความอดทนต่ออารมณ์กดดันมักจะไม่เปลี่ยนทิศทางชีวิตโดยง่าย และควบคุมตนเองได้ดีกว่าผู้ที่มีความอดทนทางอารมณ์ต่ำ โกรธง่ายหรือหุนหันพลันแล่นและไม่มีความรอบคอบ

4. ส่วนประกอบสุดท้ายของการควบคุมภายใน ได้แก่ ความผูกพันในหน้าที่ รับผิดชอบ รักษาชื่อเสียง ยอมรับ และผูกพันต่อความชอบธรรม ค่านิยมบรรทัดฐานต่าง ๆ กฎหมาย สถาบัน และจารีตประเพณี ปัจจัยในตนเองที่มีผลในทางลบ ได้แก่ การอยู่โดดเดี่ยว ปล่อยตัว ถดถอยจากความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ทำตนให้ว่างเปล่าจากจริยธรรม ศีลธรรม กฎหมาย และค่านิยมบรรทัดฐานต่าง ๆ แทนที่จะยึดและธำรงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานและหลักการ สิ่งเหล่านี้ที่อยู่ภายในจิตใจเกิดจากการเรียนรู้ เข้าใจและยอมรับไว้ในตน การติดต่อสัมพันธ์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบน การกระทำผิดจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลปลดปล่อยตนเองจากความผูกพันทางศีลธรรมซึ่งเป็นหลักที่เคยมีอยู่ในจิตใจ ส่วนประกอบในการควบคุมภายในทั้ง 4 ประการดังกล่าว ได้แก่ ความคิดของตนเอง เป้าหมายชีวิต ความอดทนทางอารมณ์ และการรักษาบรรทัดฐานต่าง ๆ จะส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทฤษฎีสันนิษฐานว่า การควบคุมตนเองจากพัฒนาการของบุคคลได้รับการส่งเสริมจากความประพฤติ ซึ่งซึมซาบเข้าสู่ระบบการควบคุมภายในตนเอง มีลักษณะคล้ายกับการสร้างอุปนิสัยอ่อนแอหรือเข้มแข็งเกินไป มักจะเป็นคนผิดปกติ หรือมีการพัฒนาการที่ผิดปกติในระหว่าง 2-3 ปี แต่ใช้เป็นความอ่อนแอหรือเข้มแข็งของการควบคุมภายในซึ่งมีอยู่ในระดับหนึ่งของบุคคลเมื่อพิจารณาองค์ประกอบการควบคุมภายใน และภายนอกทั้งสองส่วน ในส่วนสังคมที่ผันแปรแล้วการสร้างรูปแบบอธิบายการแพร่ระบาดของการกระทำผิดว่าบุคคลใดอยู่ภายใต้เงื่อนไขอย่างไร มักจะกลับเป็นผู้ประพฤติเหลวไหล เบี่ยงเบนและรุนแรง

8. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์ก (Kohlberg) นักจิตวิทยาพัฒนาการชาวอเมริกันได้จัดระดับการพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลในหลายสังคมและวัฒนธรรมสรุปว่าการพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้อธิบายในระดับที่ 1 ดังนี้ (สุมาลย์ วงศ์เกษม, 2547, น. 86)

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Reconvention Stage) หมายถึง การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองโดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่นในระดับนี้เด็กจะมองในแง่ของการใช้ร่างกายหรือในรูปของการใช้อำนาจ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกมิให้ถูกลงโทษ (Obedience level) เป็นหลักการหรือเหตุผลของการกระทำของเด็กอายุต่ำกว่า 7 ขวบ เด็กต้องฟังพาและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องทำตามคำสั่ง มิเช่นนั้นจะถูกลงโทษ ในขั้นนี้ยังไม่ถือว่ามีจริยธรรม ผู้ใหญ่มอบอย่างไรก็เชื่ออย่างนั้น เด็กจะเข้าใจว่า “ความดี” คือสิ่งที่ทำไปแล้วไม่ถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 หลักการได้รับรางวัล (Reciprocity level) เมื่ออายุประมาณ 7-10 ขวบ เด็กจะทำอะไรเพื่อให้ผู้อื่นบ้าง ถ้าคิดว่าผู้อื่นจะกระทำตอบ เข้าลักษณะ “ยื่นหมูยื่นแมว” เด็กวัยนี้จะต้องค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัล หรือคำชมเชย ฉะนั้นวิธีการจูงใจให้เด็กทำความดีจึงควรให้สัญญาว่าจะให้รางวัล มากกว่าการขู่ว่าจะลงโทษ เด็กวัยนี้มีแรงจูงใจที่กระทำสิ่งที่จะเป็นผลดีแก่ตน เช่น ช่วยรดน้ำต้นไม้เพื่อจะได้รับคำชม ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Stage) หมายถึง กระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน ตามกฎหมายและศาสนา จริยธรรมเกิดขึ้นเมื่อมีความปรารถนาที่จะทำให้ผู้อื่นพอใจ ทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ คิดถึงว่าผู้อื่น ชอบอะไรบ้างจะพยายามทำให้ถูกใจบุคคลที่มีจริยธรรมระดับนี้ต้องการการควบคุมจากภายนอก แต่ก็มีความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเราในระดับนี้มีพัฒนาการทาง จริยธรรมขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 ดังนี้

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น (Moral outlook level) อายุระหว่าง 10-13 ปี เป็นช่วงที่เด็กจะกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของบิดามารดา เพื่อนฝูง หรือ ผู้ที่มีความสำคัญต่อชีวิตเด็กต้องการจะเป็น “เด็กดี” ในสายตาคนอื่น

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ (Law and order level) อายุประมาณ 13 - 16 ปี เด็กวัยรุ่นตอนกลางนี้มีความเจริญทางปัญญา และได้รับความรู้และประสบการณ์มากพอที่จะทราบว่า ในสังคมประกอบด้วยคนกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ และจะเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะที่หน่วยหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าตนมี

หน้าที่ทำตามกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด หรือคาดหวัง ฉะนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงควรคอยแนะนำให้เด็ก ของตนได้เข้ากลุ่มที่ดี เพื่อจะได้ทำประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าเด็กเข้ากลุ่มที่ไม่ดีเป็นบ่อนทำลายสังคมก็จะทำให้เด็กปฏิบัติกฎเกณฑ์ของกลุ่มซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียหายแก่สังคม

ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Convention Stage) หมายถึง ช่วงที่พัฒนาหลักเกณฑ์ทาง จริยธรรม และเกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีด้วยตนเอง การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ จะผ่านการคิดไตร่ตรอง และตัดสินใจตามแต่ว่าจะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่า ในระดับนี้มีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 ดังนี้

ขั้นที่ 5 หลักการมีเหตุผลและการเคารพตนเอง (Ten Commandments Level) เป็นขั้นของการพัฒนาจริยธรรมที่พบมากในผู้ใหญ่ และอาจพบในเด็กวัยรุ่นตอนปลาย ส่วนในวัยเด็กจะน้อยมาก บุคคลที่ใช้หลักในขั้นนี้จะต้องรู้จักหน้าที่ หมายถึง การทำตามที่ตนตกลงไว้หรือสัญญาไว้กับคนอื่น จะไม่พยายามที่จะวิตรอนสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความเคารพ รู้จักใช้เหตุผล เข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน

ขั้นที่ 6 หลักการทำตามอุดมคติสากล (Ethical Principles or “Gold Rule” Stage) เป็นขั้นสูงสุดในการพัฒนาทางจริยธรรม ซึ่งจะพบในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา มีประสบการณ์ และความรู้อย่างกว้างขวาง เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมทั้งของตนและของกลุ่มอื่น ๆ ในขั้นนี้บุคคลจะรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้ว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำ และมีอุดมคติหรือคุณธรรมประจำใจ ซึ่งตรงกับหลักพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า หิริโอตตัปปะ คือความละอายใจตนเองที่จะทำความชั่ว และมีความเกรงกลัวต่อบาป จากขั้นตอนการพัฒนาจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นของโคลเบอร์ก ได้ถูกจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ สรุปเป็นตารางได้ดังนี้ (สุมาลัย วงศ์เกษม, 2547, น. 88) เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้น แบ่งได้เป็น 3 ระดับ ในทางทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยศึกษา	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี) ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี) ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13-16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-13 ปี)
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามค่านิยมสัญญา (16 ปี ขึ้นไป) ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือเกณฑ์ (16 ปี ขึ้นไป)

จากการพัฒนาทางจริยธรรม ไคลเบอร์ก เชื่อว่า การพัฒนานี้จะเป็นไปตามขั้นโดยเริ่มจากขั้นที่หนึ่งผ่านแต่ละขั้นจนถึงขั้นที่หก บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพียงแต่ว่าบุคคลในบางส่วนของบุคคล จะก้าวไปตามขั้นของการพัฒนาการนี้อย่างรวดเร็ว หรือเชื่องช้าได้ต่าง ๆ กันบางคนอาจจะหยุดชะงักอยู่ในขั้นใดขั้นหนึ่ง บางคนก็พัฒนาไปแล้วถึงขั้นที่ 6 การที่บุคคลมีการพัฒนาจริยธรรมที่แตกต่างกัน ดังกล่าว นักจิตวิทยาเชื่อว่าคนส่วนใหญ่จะเกิดจากการบีบบังคับของสังคม ซึ่งไม่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เป็นอิสระในการคิด และการกระทำแต่กลับมีแต่ความเข้มงวดบีบบังคับไม่ยอมใช้หลักความคิด และวิธีการปฏิบัติของบุคคลในสังคมอื่นรบกวนเข้าไป

หนึ่งการที่บุคคลมีการพัฒนาจริยธรรมไปถึงขั้นหก มิได้หมายความว่าบุคคลผู้นั้นจะใช้หลักการกระทำเหมือนในขั้นหกทุกประการ บุคคลอาจจะมาใช้หลักขั้นต่ำเป็นเหตุผลในการปฏิบัติ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอารมณ์รุ่มร้อนเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ เช่น เกิดความอดอยาก เกิดความขัดแย้งกับผู้อื่น หรืออยู่ในระหว่างอันตราย เป็นต้น การศึกษาพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของไคลเบอร์กในเด็กเล็กและเด็กโตนั้นมีน้อย ไคลเบอร์กศึกษาเด็กที่มีอายุน้อยที่สุด คือ 10 ขวบ แต่ทฤษฎีของไคลเบอร์กครอบคลุมตั้งแต่ 2 ขวบขึ้นไป เมื่อปี ค.ศ. 1976

Kuhn ได้ศึกษาเด็กอเมริกันอายุ 5-8 ปี จำนวน 50 คน และได้ติดตามไปวัดซ้ำเพื่อทดสอบระดับขั้นพัฒนาการด้านนี้ ผู้วิจัยพบว่า เด็กอายุไม่เกิน 9 ปี มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 3 และพบว่ามีเด็กบางคนที่มีพัฒนาการถอยหลังลงมา 1 ขั้น ฉะนั้นเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมรุนแรงมักมีสาเหตุมาจากครอบครัวเป็นส่วนมาก ลักษณะของสภาพของครอบครัวที่มักทำให้บุคคลในครอบครัว สภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นสิ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบกระเทือนต่อพฤติกรรมของเด็ก พบว่าเด็กขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว บุคคลในครอบครัวมีพฤติกรรมรุนแรงกระทำต่อหน้าเด็ก อาทิเช่นพฤติกรรมก้าวร้าว ตบตี ทะเลาะวิวาท การเสพสารเสพติดของคนในครอบครัวทำให้เด็กลอกเลียนแบบพฤติกรรมนั้นโดยปริยายแล้วค่อย ๆ พัฒนารูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงไปพร้อมกับพัฒนาการเจริญเติบโตของเด็ก เช่น เก็บกด ก้าวร้าว แยกของ ปาสิ่งของ ทำลายข้าวของ ชก ผลัก ปีบคอ ตะแหยก ด่าคำหยาบและกระต๊บบทำเมื่อมีความคับข้องใจ กระโดดดิ้นและตบหน้าเพื่อน เพื่อระบายความโกรธเล่นบทบาทสมมุติที่เลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อโทรทัศน์ ภาพยนตร์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อการถ่ายทอดความคิดให้แก่ผู้รับชมรับฟัง เด็กสามารถจดจำภาพต่าง ๆ ที่อยากเรียนรู้ แล้วเลียนแบบได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ทฤษฎีโรแมนติก (Romantic) ของฟรอยด์ (Freud) ทฤษฎีในกลุ่มนี้เห็นว่าเด็กมีการพัฒนาทางจริยธรรมของตนเองซึ่งพัฒนาการดังกล่าวมีลักษณะคล้ายการเติบโตของเมล็ดพืช

ความดีงามที่เด็กมีเป็นสิ่งที่กำเนิดมาจากภายในตัวเด็กเอง หน้าที่ของผู้ใหญ่คือการจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้ความดีงามของเด็กได้แสดงออกอย่างไม่ถูกขัดขวาง และช่วยให้ความไม่ดีที่อยู่ในตัวเด็กอยู่ภายใต้การควบคุม ทฤษฎีนี้เห็นว่าการสอนด้วยการบอกกล่าวว่าจะไรดีไม่ดีนั้น ไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างแท้จริง และยังจะเป็นการปิดกั้นความงามของเด็กอีกด้วย

สภาพทางสังคมและสภาพแวดล้อม เด็กเติบโตภายใต้เงื่อนไขทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองที่มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ทุจริตคอร์รัปชั่น จริยธรรมเสื่อมถอย การละเมิดสิทธิเสรีภาพ ของคนระดับล่าง การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ สภาพแวดล้อมของชุมชน เมืองเป็นชุมชนแออัด มีปัญหายาเสพติด ขาดระเบียบไว้บรรทัดฐานทางสังคม เนื่องจากเป็น แหล่งรวมของผู้คนที่อพยพจากต่างจังหวัดมาอยู่ร่วมกัน เพื่อก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ จึงมีแหล่งรวม ปัญหาทุกชนิดอีกทั้งปัญหาความเสื่อมถอยของการลดคุณค่าทางคุณธรรมที่พึงปฏิบัติ ของ สถาบันครอบครัวในปัจจุบัน ความเสื่อมโทรมทางสังคมทั้งด้านวัฒนธรรมและศีลธรรมจรรยา ซึ่ง มีผลทำให้จิตใจก้าวร้าวมากขึ้น เห็นแก่ตัว ขาด EQ ในการใช้ชีวิต ขาดความยับยั้งชั่งใจอันเป็นเหตุ ให้คนกระทำความรุนแรงโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพียงอารมณ์ชั่ววูบเท่านั้น

9. ทฤษฎีเซลล์กระจก (Mirror Neuron)

พฤติกรรมเด็กจะมีปฏิกิริยาตามที่กลุ่มนักวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยพาร์มา ประเทศอิตาลี Dr.Villorio Gallese Dr. giacomo Rizzlatti ได้ค้นพบกลุ่มเซลล์กลุ่มหนึ่งใน สมอง ของลิงโดยบังเอิญเขาตั้งชื่อว่า “ เซลล์กระจก ” จึงมีการค้นคว้าวิจัยกันมากมายทั้งในยุโรปอเมริกา แล้วก็พบว่าเซลล์แบบนี้มีอยู่ในสมองของมนุษย์ เซลล์เหล่านี้คือต้นเหตุที่ทำให้มนุษย์เกิดมาแล้วมี บุคลิกหรือนิสัยใจคอเหมือนกับคนอื่น ๆ ในสังคมแล้วซึมซับเข้าไปเพื่อหล่อหลอมให้คนเป็นแบบ นั้นแบบนี้ตามแต่ผู้คนและสิ่งแวดล้อมรอบตัวจะกำหนด กล่าวคือสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างไร เซลล์กระจกก็จะทำหน้าที่หล่อหลอมมนุษย์ให้เป็นไปตามที่สิ่งแวดล้อมกำหนดนั่นเอง ในขณะที่ สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กเต็มไปด้วยความเลวร้ายที่กระตุ้นให้เซลล์กระจกเงาของพวกเขาซึมซับเข้าไป อยู่ตลอดเวลา สมองของเด็กในส่วนตัดสินใจตัดสินใจ ชั่วดี การใช้เหตุผล ยังไม่เติบโตพอที่จะ ทำงานได้อย่างเต็มที่ สมองของเด็กจะทำงานด้วยอารมณ์และ ความรู้สึกเป็นหลัก อะไรสนุก อะไร ที่ประทับใจ เซลล์กระจกก็จะซึมซับสิ่งเหล่านั้นเข้าไป การสอนเหตุผลอย่างเดียวยังไม่ได้ผล ต้องสอนด้วยสิ่งที่สามารถเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกได้ด้วย

10. แนวคิดเรื่องการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยอาศัยสถาบันกล่อมเกลางานสังคม

ระยะที่สำคัญที่สุดและมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ และบุคลิกภาพ เด็กในช่วงวัยนี้เรียกว่าเด็กก่อนวัยเรียน เป็นระยะที่สำคัญในการวางรากฐานของชีวิตที่มีคุณภาพ การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็ก จึงต้องเริ่มที่ช่วงเด็กแรกเกิดถึงก่อนอายุ 10 ปี (ดวงเดือน พันธุภูวนาวัน, 2538, น. 77) กล่าวไว้ว่า ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กมีความไวต่อการรับรู้ ควรปลูกฝัง และส่งเสริมจริยธรรม และวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เพราะเด็กเป็น “ไม้อ่อนดัดง่าย” ฉะนั้นการปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย และโดยเฉพาะเหมาะสมกับพัฒนาการทางจิตใจของเด็กเล็กและเด็กโตจะเป็นการป้องกัน ปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อเข้าวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้มาก ในช่วงวัยเด็กนี้จิตลักษณะทางจริยธรรมที่ควรปลูกฝังในช่วงอายุนี้นี้คือ ทศนคติต่อคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ความเชื่อฟังการเตรียมความพร้อมในการรับจริยศึกษาของเด็กก่อนวัยเรียน ท่านพุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ, 2539) กล่าวได้ว่า “การศึกษาอนุบาลถ้าไม่มีเรื่องการอบรมจิตใจก็ไม่ผิดอะไรกับการเลี้ยงลิง” และเซอร์ จอห์น เอลเคิลล์ (ธีรเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์, ม.ป.ป.) แพทย์ทางระบบประสาทเจ้าของรางวัลโนเบล กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้ทางศีลธรรมเปรียบได้กับการเรียนรู้ทางภาษาถ้าการไม่สอนภาษาให้กับเด็กเป็นอาชญากรรมที่กระทำกับเด็กทำให้เด็กมีความบกพร่องขาดเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิตในทำนองเดียวกัน การไม่สอนศีลธรรมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัยก็เป็นการทำให้เด็กเป็นผู้ใหญ่ที่พิการ ขาดคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ด้วยเช่นกัน

ความเป็นมาบทบาทหน้าที่ของสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ

สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2510 โดยคณะอัครสุลินได้เริ่มเข้าไปสัมผัสกับชุมชนในสลัมคลองเตย ในระยะแรก ๆ ชิสเตอร์และนักเรียนเข้าไปเยี่ยมถามไถ่ทุกข์สุขของชาวบ้านสัปดาห์ละครั้ง โดยทุกครั้งมีการนำของฝากติดมือไปฝากบ้านที่เข้าไปเยี่ยม ต่อมาได้เช่าชั้น 2 ของบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่งในราคาเดือนละ 200 บาท โดยมีชิสเตอร์หนึ่งท่านไปพำนักอยู่แล้วออกเยี่ยมชาวบ้านทุกวัน หลังจากนั้นไม่นานได้มีหญิงสาวอายุ 18-23 ปี มาขอเรียนเย็บเสื้อผ้าและทำการฝีมือเพื่อนำออกจำหน่ายหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพราะหญิงเหล่านั้นไม่มีงานทำ อาศัยพ่อแม่ซึ่งก็เป็นผู้หาเช้ากินค่ำ ชิสเตอร์มัดเดอเลนที่ดูแลอยู่ที่นั่นได้สอนหญิงสาวหลายคนจนมีฝีมือประดิษฐ์สินค้าออกมาได้พอสมควร ในบริเวณชุมชนแออัดคลองเตยนั้นมีบาทหลวงบอแนง ของคณะเยซุอิตพักอยู่ดูแลเด็กชายวัยรุ่นที่มาขอเรียนพิมพ์ดีด และ

ภาษาอังกฤษโดยอยู่ในบ้านหลังหนึ่ง ก่อนนั้นซิสเตอร์คณะเซนต์ปอลเข้าไปทำการสอนเด็กกลุ่มหนึ่งให้อ่านออกเขียนได้ ต่อมาซิสเตอร์มัดเดอเลนก็ได้เข้าไปพำนักอยู่ในบ้านนั้น โดยซ่อมและต่อเติมให้เป็นที่อยู่และอบรมลูกชาวบ้านได้ด้วย บ้านหลังนั้นก็คือบ้านเทพปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่เลี้ยงเด็ก 70 คน ซึ่งพ่อแม่นำมาฝากเพื่อจะได้ไปทำงาน เด็กเหล่านี้ส่วนมากเสียค่าเลี้ยงดูเดือนละ 50 บาท ผู้ที่ไม่มีก็ไม่ต้องให้ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพเปิดรับเลี้ยงเด็กตั้งแต่ 7.30-16.00 น. อบรมและสอนเสริมพัฒนาการเด็กตามแบบของกรมประชาสงเคราะห์ (ปัจจุบันคือกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) มีครู 2 คน และมีแม่ครัวทำอาหารกลางวัน นอกจากนั้นเด็กยังได้รับประทานอาหารกลางวันที่ถูกอนามัย เติบโตขึ้นสมบูรณ์พอสมควร สมาคมศิษย์เก่าอัสสัมชัญโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัยเคยส่งแพทย์ไปตรวจและรักษาสุขภาพซึ่งชาวบ้านดีใจมาก เพราะส่วนมากแล้วจะไม่มีเวลาไปหาหมอที่โรงพยาบาล นอกจากล้มเจ็บจริง ๆ เพราะถ้าไปก็ต้องไปเข้าคิวรอการตรวจซึ่งเขาจะต้องเสียเวลาทำงาน ทำให้ขาดรายได้ประจำวันไป ปัจจุบันสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นที่รู้จักของคนในชุมชนและได้รับความไว้วางใจ ในการช่วยดูแลเด็กก่อนวัยเรียน อายุตั้งแต่ 2-6 ปี ในขณะที่พ่อแม่ต้องทำงาน และพักอาศัยอยู่ในชุมชนสวนอ้อย โดยปัจจุบันมีครู 8 คน เด็กจำนวนทั้งหมด 100 คน และแม่ครัว 1 คน จะสังเกตได้จากสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงเด็กจัดอยู่ในบริเวณที่มีความแออัด มลพิษทางเสียง อีกทั้งของรถบรรทุกคอนเทนเนอร์แล่นผ่านสถานรับเลี้ยงเด็กทุกวัน เด็กมีพฤติกรรมที่หงุดหงิด ก้าวร้าวรุนแรง ต่ำ ผลัก ตบ ตี ชก และทำลายสิ่งของ ครอบครัวก็อยู่กันแออัด พฤติกรรมของผู้นำครอบครัวในชุมชนดื่มเหล้า หรือสารเสพติด มีการทะเลาะวิวาท และปัญหาการหย่าร้าง ให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหามากขึ้น

ประวัติชุมชนสวนอ้อย

ชุมชนสวนอ้อยมีพื้นที่ประมาณ 4 ไร่ 2 งานตั้งอยู่บนถนน ริมทางรถไฟสายปากน้ำเก่าแขวงพระโขนงเขตคลองเตย กรุงเทพมหานครซึ่งมีพื้นที่ชุมชนแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ที่ดินเอกชนหนึ่งส่วน (เป็นคนอิสลาม) และของการท่าเรือแห่งประเทศไทย อาชีพประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป อาชีพค้าขายและว่างงาน มีจำนวนประชากรประมาณ 1,430 คน มีจำนวน 354 หลังคาเรือน และประชากรมากกว่าครึ่งไม่มีบ้านเลขที่ สถานที่ตั้งถนนริมทางรถไฟสายเก่าเขตคลองเตย กรุงเทพฯ ชุมชนสวนอ้อยแต่เดิมเป็นร่องสวนมีต้นอ้อยยังไม่มีผู้อยู่อาศัย ส่วนใหญ่มีอาชีพขายถ่าน เมื่อสถานที่บรรจหรือเก็บถ่านน้อยลงก็เลิกอาชีพไปรับจ้างทั่วไป ปี พ.ศ.2505 มีผู้อยู่อาศัยประมาณ 3-4 หลังคาเรือน ปี พ.ศ.2508 มีประชาชนมานุกเบิกเพิ่มขึ้นอีก โดยมาจากทำทราย และบริเวณหลังโรงฟอกหนัง มาอาศัยอยู่เพื่อทำอาชีพค้าขายส่วนใหญ่ขายถ่าน ต่อมา

ญาติของคนที่ตั้งรกรากอยู่ในชุมชนย้ายเข้ามาจากต่างจังหวัด พ.ศ. 2513-2514 ได้มีการไล่ที่ชุมชนโรงหมู โรงปอ ลีลอค 12 และริมคลองวัดสะพาน จึงมีคนย้ายเข้ามาเพิ่มขึ้นจนแออัดกลายเป็นแหล่งเสื่อมโทรม ปี พ.ศ.2524 การเคหะแห่งชาติโดยการนำของนายดำรงค์ ลัทธพิพัฒน์ (ผู้ว่าการเคหะแห่งชาติ) ได้มาดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การทำถนน ท่อระบายน้ำ ตามตรอกซอกซอยในชุมชน ปี พ.ศ.2525 ชุมชนได้ดำเนินการทำถนนท่อระบายน้ำและมีพิธีเปิดถนนของการเคหะตั้งให้เป็นชุมชนสวนอ้อยและจัดให้มีประธานและกรรมการทั้งหมด 17 คน โดยมีกรรมการอีกรวม 21 คน ระหว่างปี พ.ศ. 2505-2520 ได้มีการจ่ายค่าเช่าที่ดิน หลังจากปี พ.ศ.2526 เป็นต้นมาไม่มีทายาทหรือเจ้าของที่ดินมาเก็บค่าเช่าที่อีกเลยจนถึงปัจจุบัน

อาณาเขตติดต่อ

ชุมชนสวนอ้อยมีอาณาเขตด้านทิศตะวันตกของชุมชนติดกับคลองน้ำมันปิโตเลียมพระโขง ด้านทิศตะวันออกติดกับถนนริมทางรถไฟสายเก่า ด้านทิศเหนือติดกับอาคารโกดังเอี่ยม และด้านทิศใต้ติดกับทางรถไฟของคลองน้ำมันพระโขง สภาพปัญหาในชุมชนสวนอ้อยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสังคม ความแออัดของชุมชนทำให้เกิดความเครียด พอเครียดก็ต้องหาทางออก เช่น ดื่มสุรา เล่นการพนัน หากเล่นเสียก็เครียดเพิ่มขึ้นอีก ชาวชุมชนรายมีรายได้น้อย แต่ต้องอาศัยอยู่ในสังคมเมืองที่มีค่าครองชีพสูง จึงทุ่มเทเวลาให้กับงานเพื่อให้ได้เงินมาก ๆ ครอบครัวยังมีเวลาให้กันน้อย ลูกก็ขาดความรักความอบอุ่น หันไปหาเพื่อนที่ไม่ควรคบ พวกกันไปทางที่ไม่สร้างสรรค์ บ้างใช้สารเสพติด บ้างใช้ขายยาเป็นทางออก เล่นการพนันเพราะมีเวลาว่างมาก สำหรับกลุ่มที่ไม่มีงานประจำทำ บางคนเล่นการพนันเพื่อคลายเครียด หรือติดเป็นนิสัยก็มี สภาพสังคมเมือง มีสิ่งยั่วยุมาก ทำให้เยาวชนที่ขาดวุฒิภาวะหลงผิด คนในชุมชนมักถูกมองในแง่ลบไม่ค่อยได้รับโอกาสจากสังคม แม้ในปัจจุบันสังคมให้โอกาสมากขึ้นอย่างมากก็ตามแต่ยังมีปัญหาที่สะสมมานาน จึงต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน

2. ด้านกายภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมปัญหาท่อน้ำอุดตันเนื่องจากการสะสมของขยะและทรายในท่อมานานไม่ได้รับการลอกให้สามารถใช้งานได้ตามปกติ ปัญหาฝุ่นละอองจากโรงปูนปัญหาขยะตกค้างในชุมชน โดยเฉพาะใต้ถุนบ้านเรือน นอกจากนี้ยังมีน้ำเน่าเสียซึ่งอยู่ด้วยสายโทรศัพท์ห้อยระเกะระกะ ดูไม่สวยงาม ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยตามเสาไฟฟ้า บางแห่งพาดลงมาบนหลังคาบ้าน ปัญหาค่าน้ำประปาและไฟฟ้ามีราคาแพงกว่าปกติ อันเนื่องมาจากไม่มี

มิเตอร์เป็นของตัวเอง การสัญจรเข้าออกชุมชนไม่สะดวกเพราะไม่มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านหน้าชุมชน

3. ด้านสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุในปัจจุบันเป็นอดีตวัยทำงานมาก่อน โดยในวัยที่ตนเองยังมีงานทำไม่ได้วางแผนการออมเงินไว้ใช้ตอนแก่ จึงมีปัญหาตามมาว่าไม่มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นแก่ชีวิต บุตรหลานก็ไม่สามารถดูแลได้ดีเท่าที่ควรเพราะรายได้น้อย เพียงค่าครองชีพของตนเองก็ยังไม่พอ และที่หนักไปกว่านั้นบุตรหลานบางรายไม่ให้ความสนใจ กลายเป็นปัญหาที่ชุมชนต้องช่วยกันแก้ไข เพราะถือว่าคนเหล่านี้เป็นผู้ที่อยู่มาก่อน พัฒนาชุมชนมาก่อน เป็นปูชนียบุคคลที่ต้องดูแล

4. ด้านการบริหารจัดการ กรรมการชุมชนไม่มีความเข้าใจในหลักการบริหารงานชุมชน เรื่องการประสานงานกับเขตล่าช้าเนื่องจากระบบและบุคคล ยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณพัฒนาชุมชน เพราะเรื่องกรรมการสิทธิที่ดิน

5. ด้านการศึกษา เด็กนักเรียนอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เนื่องจากผู้ปกครองขาดความรู้และต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว จึงไม่มีเวลาดูแลด้านการศึกษาและการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องให้ลูก จึงทำให้เกิดปัญหายาเสพติด ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย และปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

บทบาทของสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ

บทบาทภารกิจหลักของสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพคือ ดูแลเด็กอายุตั้งแต่ 2-6 ปี ซึ่งเป็นบุตรหลานของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนสวนอ้อย เพื่อทำหน้าที่ดูแลแทนผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำมาหากินและปล่อยเด็กให้วิ่งเล่นภายในชุมชน ให้ได้มีโอกาสทางการศึกษามีสุขภาพที่ดีสมบูรณ์แข็งแรง โดยปัจจุบันมีซิสเตอร์คณะอัครสุลินดูแลร่วมกับสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย จัดให้มีบุคลากรที่มีวุฒิครูและงบประมาณสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ การเรียนการสอน และอาหารให้สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพได้จัดการเรียนการสอนแบบหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกิจกรรมมีดังนี้

ตารางกิจกรรม

เวลา	07.00-08.00 น.	รับเด็ก
	09.00-09.30 น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
	09.30-10.00 น.	กิจกรรมในวงกลม
	10.00-10.15 น.	รับประทานอาหารผลไม้
	10.15-11.00 น.	กิจกรรมเสรี

11.00-12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
12.00-14.00 น.	พักผ่อนยามบ่าย
14.00-14.00 น.	ดื่มนม
14.00-15.00 น.	เกมการศึกษา
15.00 น.	กลับบ้าน

กิจกรรมประจำปี

ด้านวัฒนธรรม	- ตักบาตรและทำศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา
ด้านส่งเสริมการศึกษา	- นำเด็กไปทัศนศึกษานอกสถานที่ในหน่วยการเรียนรู้
ด้านพลานามัย	- ตรวจสุขภาพประจำปี - กีฬาสัมพันธ์ภายในศูนย์และร่วมกับเครือข่ายศูนย์เด็กในชุมชน คลองเตย
ด้านสังคม	- รื่นเริงในเทศกาลปีใหม่ - รื่นเริงวันเด็กแห่งชาติ - รื่นเริงวันปิดภาคเรียน

จากสภาพความจำเป็นดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี : ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย การศึกษาเรื่องนี้เป็นพื้นฐานของการสร้างคนให้มีภูมิคุ้มกัน เป็นการบริหารปฐมภูมิทางสังคมให้มีความเข้มแข็งต่อภาวะแวดล้อมทั้งทางกายและจิตใจที่อาจกระทบจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมในสังคมที่มีความรุนแรงมากขึ้น การศึกษาค้นคว้านี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการแสวงหาแนวทางป้องกันเด็กในระดับรากฐานชีวิต ทำให้ให้เด็กออกไปสู่สังคมได้อย่างเข้มแข็ง เป็นอนาคตที่ดีของประเทศไทย

รูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก 2-6 ปี

ความรุนแรงในความหมายของการประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย แก่ร่างกายผู้อื่น แต่ยังรวมถึงการประทุษร้ายต่อจิตใจ หรือก่อความเดือดร้อนรำคาญ อันมีผลกระทบต่อสุขภาพกาย จิตใจ อารมณ์ และความเป็นอยู่อย่างปกติสุข การกระทำรุนแรงต่อร่างกายเมื่อเกิดขึ้น มักจะเกิดซ้ำมีแนวโน้มขยายความรุนแรงและความถี่ของการกระทำเพิ่มขึ้น ลักษณะการใช้กำลังทำร้ายแก่กาย เช่น ใช้กำลังกายผลัก ตบ ตี ชก เตะ มัด ผูก กักขัง ใช้กำลังทำร้ายจนเป็นแผลถลอก ฟกช้ำ เลือดออก รอยเจาะ รอยแตก รอยไหม้ รอยขีด ขูด ข่วนต่อร่างกาย

ใช้กำลังเค้นคอ บีบคอ ใช้กำลังตีผม กระชากผม จับผมหรือแขน ขาลาก ใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย ใช้กำลังทำร้ายหรือทำให้เสียหายซึ่งสัตว์เลี้ยงหรือทรัพย์สินของอีกฝ่าย (<http://www.msociety.go.th>)

กล่าวได้ว่ารูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กที่สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ได้บ่งบอกถึงรูปแบบความรุนแรงของเด็กในวัยนี้ซึ่งอยู่ในช่วงพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคม โดยในการศึกษาครั้งนี้จะแบ่งรูปแบบพฤติกรรมความรุนแรง ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การประทุษร้ายทางร่างกาย (Physical Abuse)

2. การประทุษร้ายด้วยวาจา (Verbal Abuse)

1. การประทุษร้ายทางร่างกาย (Physical Abuse)

เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพมักจะแสดงออกถึงพฤติกรรมทางร่างกายที่รุนแรง ทั้งในช่วงเวลาที่โกรธ โมโห หรือในช่วงเวลาที่เล่นกันตามปกติ โดยมักจะปาของเล่น ทำลายสิ่งของ เตะ กระโดดถีบ ชกต่อย บีบคอ จิกหัว หยิก ผลัก กระชาก เขย่า ตบหน้า และใช้ไม้ตีเพื่อน

2. การประทุษร้ายด้วยวาจา (Verbal Abuse)

เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ตะคอกเพื่อน หรือเด็กที่เล็กกว่า ด่า ใช้คำหยาบคาย ใช้วาจาข่มขู่เพื่อน

ตารางที่ 2.1

รูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก 2- 6 ปี

ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ

พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	100	
การประทุษร้ายทางร่างกาย		
ปาของเล่น ทำลายสิ่งของ	20	20
เตะ กระโดดถีบ	15	15
ชกต่อย ตี	14	14
บีบคอ จิกหัว หยิก	10	10
ผลัก กระชาก เขย่า	10	10
ตบหน้า	3	3

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

พฤติกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
	100	
ใช้ไม่ดีเพื่อน	2	2
การประทุษร้ายด้วยวาจา		
ตะคอก	8	8
ด่า	14	14
ใช้วาจาข่มขู่	4	4

ที่มา: จากสมุดบันทึกประจำวันของครู ระหว่างเดือนสิงหาคม 2550 ถึงเดือนมีนาคม 2551

3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรสา เชื้อดี (2532, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมนารักและพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน พฤติกรรมนารักเป็นพฤติกรรมหนึ่งของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อันมีลักษณะการแสดงออก ที่บ่งชี้ถึงความอบอุ่น ความเป็นมิตร ความเห็นอกเห็นใจหรือการช่วยเหลือ ส่วนพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมหนึ่งของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ที่มีลักษณะแสดงออกของการขู่เข็ญ ข่มขู่ ทำลาย การตำหนิ นินทา หรือเรียกชื่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทางไม่ดี ทั้งสองพฤติกรรมนี้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ที่เด็กวัยก่อนเข้าเรียนใช้กับบุคคลอื่น เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม อันเป็นผลจากการได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ โดยการเลียนแบบ การสังเกต และการสอนโดยตรงจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน สื่อสารมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อรูปแบบของพฤติกรรมที่เด็กแสดงต่อบุคคลอื่นและจะส่งผล ต่อการแสดงพฤติกรรมของคนเราในช่วงวัยต่อไปกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นเด็กเล็ก โรงเรียนพิบูลมังสาหาร (วิภาคย์วิทยากร) และโรงเรียนเทศบาลพิบูลมังสาหาร (เทศบาล 1 เทศบาล 2) ปีการศึกษา 2532 จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสังเกตพฤติกรรมนารักและพฤติกรรมก้าวร้าว ของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 สังเกตพฤติกรรมนารักทาง ร่างกาย 7 ลักษณะและสังเกตพฤติกรรมนารักทางวาจา 7 ลักษณะ ส่วนที่ 2 สังเกตพฤติกรรม ก้าวร้าวทางร่างกาย 7 ลักษณะ และสังเกตพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา 8 ลักษณะ มีค่าความ เชื่อมั่นของแบบสังเกต = 0.870 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

การทดสอบความแปรปรวนแบบสองทาง (Two way ANOVA) และทดสอบค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls Method) การวิจัยปรากฏผลดังนี้

- 1) เด็กวัยก่อนเข้าเรียนแสดงพฤติกรรมน่ารักมากกว่าพฤติกรรมก้าวร้าว
- 2) เด็กชายและเด็กหญิงวัยก่อนเข้าเรียน แสดงพฤติกรรมน่ารักแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3) เด็กชายและเด็กหญิงวัยก่อนเข้าเรียน แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ
- 4) เด็กวัยก่อนเข้าเรียนในแต่ละระดับอายุ แสดงพฤติกรรมน่ารักแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอายุ 3⁺-4 ปี มีพฤติกรรมน่ารักมากกว่าอายุ 4⁺-5 ปี และอายุ 5⁺-6 ปี มีพฤติกรรมน่ารักมากกว่าอายุ 4⁺-5 ปี ส่วนอายุ 5⁺-6 ปี กับอายุ 3⁺-4 ปี มีพฤติกรรมน่ารักไม่แตกต่างกัน
- 5) เด็กวัยก่อนเข้าเรียนในแต่ละระดับอายุ แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับอายุ 3⁺-4 ปี มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าอายุ 4⁺-5 ปี และอายุ 5⁺-6 ปี อายุ 5⁺-6 ปี มีพฤติกรรมก้าวร้าวมากกว่าอายุ 4⁺-5 ปี
- 6) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุต่อการแสดงพฤติกรรมน่ารักของเด็กวัยก่อน เข้าเรียน
- 7) ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับอายุต่อการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยก่อนเข้าเรียน

โชติมา กาญจนกุล (2540, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยครอบครัวในความรุนแรง การศึกษาทำร้ายร่างกายของภรรยา เป็นการศึกษาปัญหาสังคมอีกรูปแบบหนึ่งที่ดำรงอยู่อย่างเงียบภายในครอบครัว อันเป็นที่รวมของความรักความสงบสุขและความอบอุ่น ซึ่งเป็นองค์การที่มีความคาดหวังของสังคมว่าเป็นแหล่งผลิตของสังคม ผลการศึกษาพบว่าโดยจุดเริ่มต้นของการทำร้ายร่างกายจะเริ่มต้นเผชิญปัญหาของครอบครัวยิ่งถ้าครอบครัวมีทางออกในการแก้ไขปัญหาอยู่ในวงจำกัดครอบครัวก็จะสะสมบรรยากาศของความเครียดก่อให้เกิดไว้มาก จนก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงลบต่อกัน

ลอรา ปากาสลาห์ตี (Laura Pakaslahti, 2000, Abstract) การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจเด็กเป็นการศึกษาพัฒนาการของคนกลุ่มนี้ในช่วงเวลาหลายปีเพื่อที่จะตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในพ่อแม่ที่ขอบลงโทษและความก้าวร้าวของเด็ก การศึกษานี้ช่วยยืนยันการวิจัยก่อนหน้านี้โดยค้นพบความเชื่อมโยงระหว่างบิดามารดาที่หย่าบกระด้างตลอดจนชอบทำโทษ และพฤติกรรมที่ก้าวร้าวของเด็กทั้งที่มีอายุ 2-3 ปี และอายุ 8-9 ปี เด็กผู้อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการทำโทษมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวมากกว่าเด็ก ๆ ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีกว่าทั้งจำนวน 2 กลุ่มอายุตามสัมพันธ์เชื่อมโยงที่เกิดขึ้น เกิดทั้งครอบครัวที่มีรายได้ต่ำหรือรายได้สูงกว่ามาตรฐาน และเด็กทั่วภูมิภาคประเทศแคนาดา เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่พ่อแม่ชอบทำ

โทษในวัยที่ยังเล็กมากมีพฤติกรรมรุนแรงน้อยกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยการทำโทษจนอายุ ถึง 6 ปี

ธวัช วงศ์สง่า (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับศึกษาแรงจูงใจและปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีผลต่อการกระทำรุนแรงต่อบุตรของบิดามารดาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาจากกลุ่มประชากร จำนวน 8 ราย ซึ่งเป็นบิดาหรือมารดาที่ได้กระทำรุนแรงต่อบุตรอันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายถูกดำเนินคดีและถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำในเขตกรุงเทพมหานคร โดยให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา เป็นครอบครัวที่มีรายได้สุทธิต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน และมีบุตรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยบุตรที่ถูกทำร้ายนั้นจะต้องเป็นบุตรที่สืบสายโลหิตเท่านั้น วิธีการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ใช้การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาจากการวิจัยสนามทางมานุษยวิทยา โดยใช้เทคนิควิจัยสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญ และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้มาทำ Content Analysis เพื่อแยกกลุ่มตัวแปร ประมวลข้อค้นพบเป็นหมวดหมู่ และนำเสนอในลักษณะการพรรณนาความ (Thick Description) ผลการศึกษาได้ข้อสรุปดังนี้ (1) ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ว่างงาน หย่าร้างกันและมีขนาดครอบครัวเล็ก (2) ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่ดื่มสุรา และเล่นการพนันเป็นส่วนน้อย ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ เช่น การใช้ยาเสพติด การล่อลวงทางเพศ พบว่าไม่มีส่วนส่งเสริมการกระทำรุนแรงต่อบุตรแต่อย่างใด (3) ผู้กระทำรุนแรงต่อบุตรส่วนใหญ่ ไม่เคยมีประสบการณ์ในวัยเด็ก ที่เคยถูกบุคคลในครอบครัวทำร้ายมาก่อน และไม่ถือคติต่อเพศของบุตร (4) ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่มีความเชื่อในอำนาจของบิดามารดาว่า สามารถจะกระทำรุนแรงต่อบุตรได้ และมีส่วนน้อยที่มีความเชื่อเกี่ยวกับระบบการขึ้นชมเพศชาย ซึ่งนำไปสู่การกระทำรุนแรงต่อบุตร (5) ผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่ จะเห็นด้วยกับการทำร้ายบุตรถือว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา

จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย (2544) ได้ศึกษาถึงการกระทำผิดของเด็กต่าง ๆ พบว่าลักษณะของวัฒนธรรมรองในการกระทำผิดเป็นวัฒนธรรมรองที่เด็กและเยาวชนเรียนรู้จากบิดามารดาในลักษณะต่าง ๆ คือ กลุ่มที่บิดามารดา แบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ การสอนลูกทางตรงทางอ้อมการกระทำผิดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างให้เด็กเห็น ซึ่งทำให้เด็กเคยชินและซึมซับเอาวัฒนธรรมพฤติกรรมโดยปริยายจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องแล้วทำให้ทราบว่า ปัจจัยด้านแวดล้อมต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี นั้น พบว่าเด็กเติบโตมาในสภาพแวดล้อม มีการอบรมเลี้ยงดูเช่นใด เด็กก็มักจะมีพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับวัฒนธรรมความรุนแรงของสังคมนั้น แม้แต่ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยย่อยที่สุดในการบ่มเพาะเด็กผู้เป็นสิ่งมีชีวิตจรรยที่สุด ระดับความรู้การศึกษาและสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ปัจจัยด้าน

สภาพชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม ที่พักอาศัย สภาพชุมชน สื่อโฆษณา โทรทัศน์ซึ่งเป็นวัฒนธรรมแห่งพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นหรือเกิดขึ้นบ่อยครั้งดังนั้นแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้ศึกษาสามารถรวบรวมเอาข้อความรู้มาพิจารณาเพื่อค้นหาต้นตอของปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก เพื่อศึกษาวิธีการต่าง ๆ ในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงเด็ก อายุ 2-6 ปี ต่อไป

ธีรภา เกษประดิษฐ์ (2544, น. 142) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่องปัญหาพฤติกรรมและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเยาวชน 4 ภาค การศึกษานี้เป็นการศึกษาพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลพื้นฐานปัญหาพฤติกรรมเด็ก และเยาวชนในสถานพินิจ ซึ่งได้ทำการศึกษาในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 4 แห่ง และปัญหาพฤติกรรมที่พบเมื่อเมื่อเทียบในรายภาคจะพบภาคเหนือ เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวสูงสุด 65.4% รองลงมาปัญหาทางเพศ 58.8% ภาคกลางปัญหาพฤติกรรมที่สูงที่สุดคือพฤติกรรมก้าวร้าว 53.8% รองลงมาปัญหาทางเพศ 50.4% ภาคตะวันออกเฉียงเหนือปัญหาพฤติกรรมปัญหาทางเพศเป็นอันดับหนึ่ง 64.1% รองลงมาคือปัญหาพฤติกรรมเกรี้ยว/กระทำผิดกฎระเบียบ ภาคใต้ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวสูงสุด 55.9% รองลงมาปัญหาพฤติกรรมทางเพศ 52.0% ระดับความรุนแรงพบว่าภาคเหนือในระดับที่ต้องให้การรักษา 81.8% ภาคใต้ 69.0% ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 66.0% ภาคกลาง 62.4% ในผู้หญิงจะพบความรุนแรงของปัญหาที่ผิดปกติภาคกลาง 79.2% รองลงมาคือภาคเหนือ 68.4% ระดับความคิดเห็นของผู้ดูแล/ครูอยู่ในระดับที่เห็นด้วยกับระบบการดูแลในสภาพรวมเกิน 50% ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าปัญหาพฤติกรรมเด็กและความรุนแรงของปัญหาในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนในแต่ละภาคมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นซึ่งควรได้รับการแก้ไข ป้องกัน และหน่วยงานในระดับสูง ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง

กรรณกาญจน์ ชูสังข์ (2545, บทคัดย่อ) งานวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่อง หน้าที่ทางจริยธรรมของพ่อแม่ แนวคิดเรื่องสิทธิเด็กและศึกษาทัศนคติของพ่อแม่เกี่ยวกับหน้าที่ที่มีต่อลูก วิธิดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 การศึกษาวิจัยภาคเอกสาร และส่วนที่ 2 การวิจัยภาคสนามโดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างบุคคลที่เป็นพ่อแม่ในกรุงเทพมหานครจำนวน 400 คน รวบรวมข้อมูลโดยการให้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบร้อยละ จากการวิจัยภาคเอกสารพบว่า สิทธิเด็กและหน้าที่ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กัน โดยสิทธิของเด็กเป็นตัวกำหนดหน้าที่ทางจริยธรรมของพ่อแม่ ในด้านการละเมิดสิทธิเด็ก พบว่าส่วนใหญ่เกิดในครอบครัวเดี่ยว สำหรับประเภทของการละเมิดสามารถแบ่งได้ 4

ประเภท คือ 1) การทารุณทางร่างกาย 2) การทารุณทางจิตใจ 3) การปล่อยปละละเลย ทางร่างกายไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ 4) การทารุณทางเพศ

นันธพันธ์ ชินล้ำประเสริฐ (2546, น. 49-50) ปัจจัยและการใช้ความรุนแรงต่อเด็กเกิดจากปัญหาภายในครอบครัวเด็กเป็นเหยื่อระบายนารมณ ก่อให้เกิดความรำคาญในครอบครัวอยู่ในครอบครัวที่ยากจน ขาดความอบอุ่นสมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมความรุนแรง ก้าวร้าวติดสารเสพติดและมีภูมิหลังของการทารุณกรรมเลี้ยงดูแบบใช้ความรุนแรงมาก่อน ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวทุกเรื่องมีความสอดคล้องกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยเกี่ยวกับการดื่มสุราของสามี ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ส่วนปัจจัยปัญหาการพนัน และสารเสพติด

กฤตยา แสงเจริญ และคณะ (2551, น. 73) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในเรื่องความรุนแรงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพิจารณาความรุนแรงได้จากปัจจัยเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมโดยโครงสร้างของครอบครัว และชุมชนมีผลกระทบกับเด็กจนถึงวัยผู้ใหญ่ครอบครัวที่ต้องดิ้นรนด้านเศรษฐกิจมากขึ้น หลายครอบครัวต้องออกไปหางานทำนอกชุมชนความสัมพันธ์ภายในครอบครัวห่างเหินกัน บางครอบครัวทั้งให้เด็กอยู่กับปู่ ย่า ตา ยายหรืออยู่กับตามลำพังขาดผู้อบรมดูแลใกล้ชิด ส่วนวิถีชีวิตของชุมชน เด็กเรียนรู้จากผู้ใหญ่ เด็กซึมซับมาโดยไม่รู้ตัวเช่นการกินเหล้า เล่นการพนัน ชนไก่ เพื่อความสนุก การเลี้ยงเหล้าตามเทศกาลจนเป็นปกติของสังคม สาเหตุแรกจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองที่ขาดความรู้ ขาดความเข้าใจและทักษะในการเลี้ยงดูเด็ก อีกทั้งบิดามารดายังติดยาเสพติด เล่นการพนัน สาเหตุที่สองจากตัวเด็กเอง ได้แก่เด็กที่เลี้ยงยาก เด็กที่มารดาไม่ต้องการอันเนื่องมาจากเป็นบุตรนอกสมรส และสาเหตุที่สามจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ วัฒนธรรมจารีตประเพณีในสังคม ตลอดจนความกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม จากการวิจัยภาคสนามพบว่ามีทัศนคติที่บ่งว่ามีความเข้าใจหน้าที่ของตนได้ดี แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีแนวคิดที่โน้มเอียงไปทางละเมิดสิทธิเด็กอยู่ด้วย และผู้ที่มีการศึกษาสูงค่อนข้างจะยอมรับหรือเปิดโอกาสให้กับเด็กเพื่อให้ได้รับสิทธิมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับต่ำ เพราะฉะนั้นการป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กสามารถบรรลุผลได้โดยการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องและให้ความรู้แก่พ่อแม่ เพื่อให้ตระหนักถึงสิทธิของเด็กตลอดจนหน้าที่บิดารวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้แก่เด็กและครอบครัวเป็นสำคัญ

สรุปจากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กในยุคปัจจุบัน ล้วนมีปัจจัยสิ่งแวดล้อมหลายอย่างที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพการอบรมเลี้ยงดู ความผูกพันของคนในครอบครัว การลงโทษและการให้รางวัลของสมาชิกในครอบครัว รวมถึงบรรยากาศความรักและความเอื้ออาทรซึ่ง

กันและกัน หากเด็กไม่ประสบบรรยากาศครอบครัวเช่นนี้เป็นผลให้เกิดความคับข้องใจจากการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งบางครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกัน ทะเลาะตบตีกันหรือติดยาเสพติด ทำให้เด็กต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์ความรุนแรงในทุกรูปแบบอีกทั้งประสบสถานการณ์ความรุนแรงในโลกแห่งข้อมูลข่าวสารและความเจริญรุดหน้าของเทคโนโลยี สื่อสารมวลชน ซึ่งอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบ และเรียนรู้ซึมซับความรุนแรงโดยไม่รู้ตัว หรือแม้แต่ ความแตกต่างเชิงโครงสร้าง หรือการเรียนรู้ค่านิยมหรือวัฒนธรรมแห่งความรุนแรง ที่เป็นผลทำให้ความรุนแรงของพฤติกรรมมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น การศึกษาถึงพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กทำให้ทราบถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวมาส่งเสริมหรือปรับปรุงประสิทธิภาพในการอบรมเลี้ยงดู ทรัพยากรมนุษย์ ให้มีความเข้มแข็งมั่นคงภายใน โดยร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานใกล้เคียง มาช่วยกันรับผิดชอบต้นทุนทางสังคมให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมในการครองตน และพัฒนาพฤติกรรมเด็กเบื้องต้นอย่างถูกต้องเหมาะสมตามวัยต่อไป

ชื่อแฟ้ม: 09บทที่ 2
ไดเรกทอรี: G:\14ส่องแสง
แม่แบบ: C:\Documents and Settings\admin\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dot
ชื่อเรื่อง:
เรื่อง:
ผู้เขียน: iLLuSioN
คำสำคัญ:
ข้อคิดเห็น:
วันที่สร้าง: 15/04/52 ๑๕/๐๔/๕๒ ๐๙:๕๕ น.
เปลี่ยนหมายเลข: 53
บันทึกล่าสุดเมื่อ: 11/06/52 ๑๑/๐๖/๕๒ ๑๗:๐๒ น.
บันทึกล่าสุดโดย: vip
เวลาในการแก้ไขทั้งหมด: 1,550 นาที
พิมพ์ครั้งสุดท้ายเมื่อ: 22/06/52 ๒๒/๐๖/๕๒ ๐๙:๕๕ น.
เป็นงานพิมพ์ที่เสร็จสิ้นขึ้นสุดท้าย
จำนวนหน้า: 39
จำนวนคำ: 11,940 (ประมาณ)
จำนวนอักขระ: 68,063 (ประมาณ)